

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

308311

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I. **చెన్న పట్టణము 1914 సం. అక్టోబరు నెల 12 వ తేది సోమవారము.** No. 177
 సంపుటము ౧ } ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఆర్డరు జరిపిన అర్థము ౮. } సంచిక ౧౭౭

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వ నెల బుగారు నిబ్బు చేర్చబడియున్నది. పెద్దకొఠాని యున్నందువలన ఇంకా చాలాపట్టును. విద్యార్థులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపమును చేయకకొందురు గాక. ఇయ్యది వెడల్పు నిబ్బుతోగాని సన్ననిబ్బుతోగాని విక్రయింపబడును. వెల. రూ. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియుండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

శృంగార నైషధము.

'నైషధం విద్యదాపథమ్' అని ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీహర్షుని నైషధమునకు తెనుగు. ఇది శ్రీహర్షుని కృతి. అది ప్రాథమిక విషయము, జగద్విదితము: ఈ పద్యములలో ఒక్కొక్కటికిని బీకాతాత్పర్యములు, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, అలంకారము, నిఘంటు: ఎచ్చుతెచ్చుట ఏదేనికాలయోగోపయ్యమున చెప్పబడియున్నది. అతి మందగమైన చటములకుడ చేర్చబడి మేలైన కాగితములు, చిహ్నములు కలిగి మంచికాలోరైండు చేయబడి యున్నవి. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము వెల. రూ. 8-3-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము. బ్రాహ్మీ, మదరాస్.

FREE! దీనిని జరుపవలదు FREE!!

ప్రతిపట్టుపమునం దుండదగిన పుస్తకము
 త్రలార్థాభిమతమున కోర్కవి కోడండ్ర ప్రలాపము.
 (రెండవ కూర్పు) ఒక అణా తపాలా ఓల్లపంపువారి కుచితము.
 ఈయగ్రము వెల 3 పైసలకే యాధాపక్ష ఇవ్వబడును.
 ఆవల ప్రతి 1 కి 2 అణాలు వంతున ఇవ్వబడును.
 మిత్రులారా! వేమిగ్రంథమును గత ఏప్రిల్ నెలలో ప్రచురించినపుడు ఆనేకలు మాకు మీకని తీసికొన్నందున ఆగ్రంథము మేనెలలోనే ఖర్చుయిపోయినది. వెనక వ్రాయు వారలకుతెలిసి వ్రాయుటకు జింతిల్లిమణల ముద్రించితిమి. దివి యను మునుపటివలెనే ఖర్చుననియెంచి మనమున్న తెనుగు పబ్లికేషన్లకు. ఈగ్రంథముచే మేము లాభమందవలయునన, కోరికలేనివారముని గ్రంథమును దప్పించుకొను వారలకందతికే యును. ఈగ్రంథము ప్రతిశ్రీలు జదివి, అత్తలయెడ కోడండ్ర కుండవలసిన మర్యాదయు, కోడండ్రయెడ అత్తల కుండవలసిన ప్రేమను గ్రహించి సుఖంబుండుగను పరోపకార బుద్ధిచే నిది ప్రచురించెదము. కొద్దిపాటులే ముద్రింబుటచే త్వరపడి తెప్పించుకొందురని మాప్రార్థన.

చిరునామా:— ధర్మలక్ష్మి కంపెనీ,
 నెం. 6, వెంకటేశమేష్ట్రీవీధి, సామలూకోపేట, మద్రాసు.

నల్ల భిమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యెస్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే వేరవారి భావనండి తగ్గుచుచేయబడినది. 3 భాగములు కలవు 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు చిత్రాన్నములు చేయుకమములందు. 2 భాగమునందు ఊరగాయలు పచ్చళ్ళు కోశిరియలు యింకను భోజనమున కావలసిన అనేకపాకములు కలవు. 3 భాగమునందు సిండికంటలుచేయు క్రమముగలవు. వేమేల శివీర్ పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలవు. ప్రతిపట్టు నుండదగినది.

240 పేజీలగ్రంథము క్యాల్క్యులేషన్ ప్రతి 1 కి ధర 1-8-0 పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0 పకటియందు వేయి స్కోక్కుడినంబు చెప్పిన ప్రమోదేశపు పవతియొక్క. వినిోద కథలు.

210 పేజీలు మేలుకాగితములు క్యాల్క్యులేషన్ ప్రతి 1 కి ధర 1-4-0 పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0 రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. చావిలాసము:—

మధురవాణి పు సకాలయము,
 25 నమ్మాళ్వారు వీధి మద్రాసు.

సంజీవరత్న.

ఇదియొక గొప్ప క్రిమి నిమిడ్చిచేసిన తానుకు.
 ప్రభావ మత్పద్యము. దీని నలంకరించుకొనిన, దేహ సంరక్షణకు కావు. 2. కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటు వ్యాధిములను శోకనీయదు. 3. భూతప్రేత పిశాచములను పాతదోలు 4. వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, అంధములు తొలగిపోవును. 5. నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, ఓళ్ళలు, తెలుగులు, హరించును. 6. ఆరోగ్యము, అదృష్టము, విశ్వగ్రహము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7. క్యూరేషన్లు ప్రేమమిత్రులగుదురు. 8. దీవాడం మోహము. 9. సభకట్టు, సర్వజనకీరము. 10. నీవొక వ్యాపార, క్యూరేషన్, కార్యార్థ సమేతమై శక్తి బోధనపుకు దీనిని భరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని ఆనుభవజ్ఞులు వేరొల్లయ్యునొరునట్లునక్కాణించియున్నారు. ఇది సర్వార్థ సేవియగు నొక ఘోషయి మహాత్మునిచే గనిపెట్టబడినదేగాని కాలాచిత వేషధారులవలన గనిపెట్టబడినదిగాదు. శ్రీ పురుషులు ఆ బాలగృధ్రులందరును తెప్పించుకొని ధర్మపదగిన అమూల్యమైన ముద్రిత సైన్య రక్షతాయెతు.

తాయెతు వెల రూ 1-8-0 లు మాత్రమే.
 వలయువారు:—పి. ఆర్. జనార్దనరావు,
 మెన్మరిస్ట్ర ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా.

ది నవ శ్రీ కి.

(ప్రతిరోజు 10 పుటల విషయ ముండును.
 చందా గంట నకు రూ. 12-0-0 2 మాసములకు రూ. 3-4.
 6 మాసములకు ,, 8-4-0 1 మాసమునకు ,, 1-2.

క్రెంప్టన్ ఇంజనీరింగ్.

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిసు మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు

మొదలగు వాటిని నిర్మించుటకు అవసరమైన గాని గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కీములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మానద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, 2. నరేంద్ర ఇంజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

వేము ఎంగల్ ఓర్పు లూబ్రికేటింగు ఆయిలులకు ఏజెంటులము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,

మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,
 7, Armenian Street, MADRAS.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలవేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-3-0 అణాలు మాత్రమే

తలమెప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్లు కాపును.

పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టిన

వనమూలికలచే హిందూదేశమునకు

తయారుచేయును. మునియును.

మహానగరీయునును.

కీనిని విశేషములతోమూడ వాడుచున్నాడు.

చందా గానుగిటి చాచుకొనిన చాచుకొనిన గానుగి.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, పోస్ట్ బాంబాయి; లేక నెం. 9, జహాంగీర్, వార్డి బొంబాయి.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఆర్డరు జరిపిన అర్థము ౮.

చిరునామా:—ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, పోస్ట్ బాక్స్ నెం. 212, మద్రాసు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కే-౯౯-గుణము.

తప్పకయేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మూత్రమే.
విషూచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

ఉధికముగా గోరువారు దగ్గిరైలుస్టేషనును వెళ్ళవలెను

దైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్

అలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

పక్షనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మూత్రలుగల సీసారు. 2-0-0

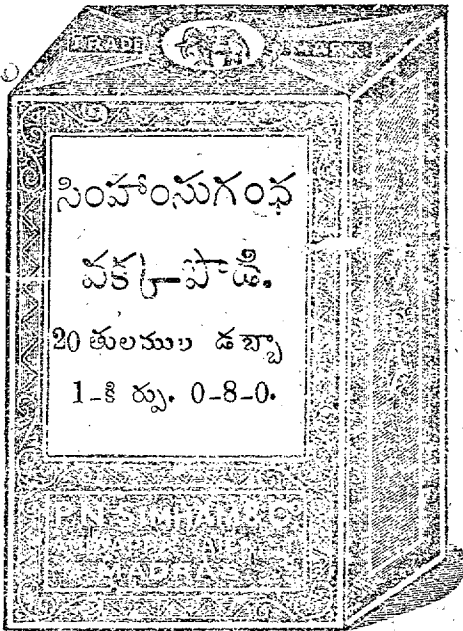
పోస్టుఖర్చులువగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమున మందులు యింకను కలవు.

కేల్లగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

పి. ఎఫ్. సింహాం. అందు కంపెని,

26 ఆదియప్పనాయకవీధి, మద్రాసు.

వనోషధి సారసవరిల్లా

ఇది వేదానుబంధముబట్టి వెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును.

కీళ్ళపోషణ, పాతవాయపుపోషణ, రసవల్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన
వయోబుద్ధులు ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తునును
గొంతును చిన్నవలెనుచు. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

బల నిహింబించు వాడు లోకవే శరీరములో నొకవిధమైన మూర్ఖు గనుపించును. రెండుసీసాలు
గ్రాముల వలెను కలిగియు కాదుగను.

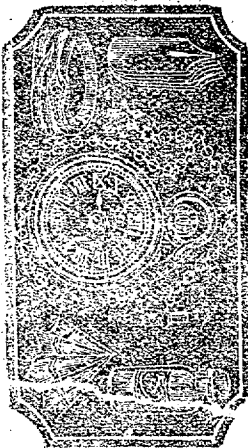
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టర్ డి. సే. సెంట్. ౧౪౪ ఫనాస్వాడి, నం. ౨, బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్

దీని క్రయాము 6 ఒహుమతులతోటి రు 2-14-0 లు మాత్రమే
6 సంవత్సరములు గ్యారెంటీ యివ్వబడును.

ఈవాచ్ ఒకేవేలమైన లీవర్
వంతో లేక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో కయ్యై యిప్పు
డే మార్కముగా వచ్చి యున్నది.
కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుం
డా సరియైన కాలక్రమము చూ
పించు వాచు యిదియే, మిగుల
సుందరమైనది. దీని 6 ఒహుమ
తులవివరం:— (1) నాణ్యమైన
చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్త
రు సీసా, (3) సర్వాకారమైన
ఉంగుగుము, (4) గడియారపు గొ
లుసు, (5) వివిధమైన స్ట్రీలుసబ్బు
(6) నిమ్మలూచువెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెలిపించుకొనుడు.

బి అర్. వెంకటరమణ అండు కంపెని.

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ నందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల నెంట్లులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిట్ బహార్ (రిజిస్టర్డు)

అనుప్రాగ్ధియల కుర్చీకింపబడిన అత్తరుపయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మూత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్లను తేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట
లోనే గూర్చునట్లుండును ఈ అద్భుతమైన శయిరకముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క సువాసననుభవించి
చుటకయి ఆటోదిట్ బహార్ యివ్వనున్న మీదగ్గిరినున్న
సాపురీషరు నడుగవలయును వారితాపున లేదని మాకు వ్రా
యుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లబ్ బొమ్మ అత్తరుగల పెద్దసయిబు బుడ్డి 2-0-0 ఈ అత్తరులో
మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ గాడుచుండు కాద్రులు డబ్బా 1-కే
0-10-0. ఏ. పి. ఖగ్గుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎలెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రస్
కమిశన్ కంపెని, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి
నెం 25, వై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారునమింపం మదరాసు.

నర్వజీపన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి లలి.

ఇది శుంజీవివంటి ఒక వనమాంశిక. ఇదియే మన భూద్వి
కుల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిగములలో దాని ప్రభావము కనబడును. నత్తులకు
కత్తము పోగొట్టుటకు యింతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ
దుర్బినియోగముచేతను. మూత్రద్వారంబులకు సంభవించే
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును
వృధపరచి శరములకు పటుత్వమున్న దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 25 విధములగు మేహములను మొదలగుట
నారోగము చేయుటలో శుంజీవివంటిది. “నర్వజీపన్” ఇది
స్త్రీలు, పురుషులు, పాలురు వృద్ధులు అందరును నాపయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

కల టిమ్మ 1-కే 2-0 0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపుముడలిపేది, తిరువల్లిక్కేరి మదరాసు

గ్లోబ్ కంపెనివారి బొటన్ వేలి ముద్రచెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధి గాంచినది. కందల
కందలు విక్రయము. వెల పెట్టె 1-కే
రు 1-4-0 పోస్టుఖర్చు వేరు ప్రాంమిగిరి
నోట్లు మొదలగువాటిమీద నికానిదార్ల
చే వ్రేలిముద్ర వేయుట సర్వత్ర అనలం
బించుచున్నారు. కత్తకులు, పక్షిదర్లు,
యినాందార్లు మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెని, గుంటూరు.

పండ్ల పోడి.

డబ్బీ 1-కే వెల 0-2-0, 12-కే రూ. 1-2-0

కంటిసెవ్వలకు దివ్యాంశము. సువాసనగలిగి
ఉండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు ఉపయోగి
అప్పుతాంజనము డిపో పోరు బొంబాయి.

కలరామాత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా క్షేమకరమైన బోధనలైన అంబుజాక్షయము. ఇది గాలియందు నీటియందువరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

కఫహరిచూర్ణము.

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది దగ్గు, ఉబ్బసము, కానసిన శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్నడబ్బీ 1-కి 0-8-0. అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9, జహంగీరువీధి, మదరాసు.

వాతావరణస్థితి

1914 సం|| అక్టోబరు నెల 12-న తేది

ప్రదేశములు.	అక్టో 12 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు వాయువీరణము అంబుజాక్షయము.	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్షపాతము.		
		అధికమునా ఉష్ణోగ్రత.	అల్పమునా ఉష్ణోగ్రత.	కడచిన 24 గంటలలో వర్షపాతము మి.మీ.	తేలికపాటిగా వర్షపాతము మి.మీ.	
గోపాలపురము	29.815	91.5	77.8	...	58.59	82.18
వాతేరు	29.820	91.0	77.9	...	88.27	25.10
కాకినాడ	29.825	93.8	76.7	...	28.02	24.65
బందరు	29.824	95.0	74.9	...	28.07	26.06
గుంటూరు	...	94.5	72.0	...	24.85	...
నెల్లూరు	29.805	97.0	76.8	...	17.62	18.68
మద్రాసు	29.817	97.2	77.1	...	21.55	19.87
కడపూరు	29.832	90.4	79.9	...	27.98	18.45
నాగపట్టణము	29.815	89.7	77.1	...	12.98	14.05
కొలంబో	29.855	86.2	74.2	0.46	41.46	42.78
తిరువనంతపురము	29.828	85.6	75.5	...	46.15	41.90
కొచ్చికో	29.818	87.2	75.9	...	66.46	90.16
కర్ణికోట	29.816	85.8	75.6	...	98.84	102.27
మంగళూరు	29.818	87.7	76.0	0.6	188.70	117.94
కాంచాయి	29.847	84.3	78.4	...	81.86	70.22
మైదరావాసు	29.800	90.7	70.7	...	41.78	26.24
అనంతపురము	...	91.0	68.9	...	15.86	15.21
బళ్లారి	29.809	93.8	69.6	...	15.47	14.14
కర్నూలు	29.834	92.5	69.6	...	25.47	22.12
కడప	29.801	95.8	70.2	...	22.48	22.27
బెంగళూరు	29.818	84.5	65.8	...	24.15	25.95
కొడైకనాలు	22.778	59.0	50.1	0.55	44.52	28.92
ఉదకమండలము	28.998	64.5	51.4	...	85.59	38.56
కొయంబత్తూరు	29.838	89.1	70.1	0.87	5.88	10.07
కెల్లూరు	29.832	93.7	72.2	...	21.00	28.09
నీలము	29.836	91.2	71.8	...	26.40	28.45
తిరుచనాపల్లి	29.840	96.5	78.6	...	10.08	17.18
పుదుకోట	29.848	90.9	79.2	...	22.11	19.87
మధుర	29.855	92.0	75.2	...	14.51	19.62
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.78	8.81	8.20

పడమటి తీరముయొక్క ఉత్తరమును తూర్పునకు వాయుభారము కొంతమరకు తగ్గినది. రాజధానియొక్క ఉత్తరభాగమున మధ్యకౌష్ఠపరిమాణము తగ్గియున్నది ఇది దక్షిణమున హెచ్చియున్నది. తూర్పుతీరమునతప్ప తక్కినచోట్ల సామాన్యస్థితికి తక్కువగ నున్నది. మలబారులోతప్ప తక్కినచోట్ల పగటిపూట వేడిమి సామాన్యస్థితికంటె తక్కువగ నున్నది. దక్షిణభాగపు చివరను వాయుమండలములో తేమ విశేషముగ నున్నది. ఇక్కడ మబ్బులు ఏర్పడగా పట్టుచున్న వి.ఇక్కడ వర్షమువిశేషముగ పడినది. కొన్ని జిల్లాలుఉత్తరమున మచిలీపట్టణమువరకు పడినవి. దక్షిణభాగపు చివరను వర్షముపడవచ్చుక.

ఆర్ ఎల్ ఎల్ జోన్నా,
వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

గ్రామ్యగ్రాంధికములు.

కమిటీవారి రిపోర్టు.

(ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకు ఆంధ్రభాషాపాఠనా నిష్ఠ యమున స్థిరపరుచుట కేర్పరపబడిన సంఘమువారి యభిప్రాయము:—

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయాధికార సంఘమువారి కీ యాంధ్రపాఠనా నిష్ఠయ సంఘమువారు 9-2-1912 న యాదిగవ సమాచారమును పంపియుండిరి.

18-9-1911 న 2887 సంఖ్యగల విాయు త్తరము మూల కముగ యంటర్మీడియేటు పరీక్షకు ఆంధ్రభాషాపాఠనా పరిమితిని నిష్ఠామండలం కొక సంఘము నేర్పరుచుచు విాయువాసిన విషయమునుగూర్చి ఆ సంఘమువారికి పనిగూర్చియు వారొనర్చిన సిద్ధాంతములను గూర్చియు నీదిగవ సమాచారమును మికు నేను గౌరవపూర్వకముగ పంపుకొనుచున్నాను.

2. మొదటి సంఘముం దున్న వారు రావుబహదరు యం. రంగాచార్యులుగారు (సమావేశముండు) రావుబహదరు కే. వీరేశలింగం పంతులుగారు కే. పి. లక్ష్మణరావుగారు, పి. టి. శ్రీనివాసయ్యంగారు. పి. రామారాయనింగారుగారు. రికరెండు. కే. ఆర్. స్థిల వెలుగారు 1911 అక్టోబరులో నేనుగూడ జేర్చబడితిని. 1912 జనవరిలో జి. వి. అప్పారావుగారు చేర్చబడిరి. రావుబహదరు యం. రంగాచారిగారు సభాసమావేశక పదవి ననారోగ్యమువలన వదలివేయుటచేత 1912 ఆగష్టులో నన్ను సమావేశమునకి నియమించిరి. పుత్తూరుగా జరుగునను నుద్దేశ్యముతో 1913 మార్చిలో సంఘమీటిని పునరుద్ధరించు గా జేయబడినది. జి. వెంకట రంగరావుగారు (సమావేశముండు) కే. పి. లక్ష్మణరావుగారు. కే. రామయ్య పంతులు గారు జి. వి. వెంకట్రాయశాస్త్రిగారు. పి. టి. శ్రీనివాసయ్యంగారు జి. వి. అప్పారావుగారు. రావు. సాహెబు. జి. విరామమూర్తిగారు. పి. శేషగిరిరావుగారు ఇటీవల నాసంకల్పము మేరలలో రావుబహదరు యం. రంగాచార్యులుగారును ఆర్. డబ్ల్యూ. రామగారునుగూడ చేర్చబడిరి. దాక్షిణాత్యాంధ్ర జిల్లాలను కడప కర్నూలు బళ్లారి అనంతపురము జిల్లాల ప్రతినిధులీ సభలో నెవ్వరును లేరని యిట్టిలా వారు విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు విన్నవించుటచే 1913 డిసెంబరు నెలలో వాల్తేరు కే. సుబ్బారెడ్డి జి. పి. గారును కే. శ్రీనివాసరావుగారును యన్. కుప్పసామయ్య జి. పి. గారును, టి. శంకరలింగం పిళ్ల జి. పి. వి. యల్ గారును గూడ చేర్చబడిరి.

3. మొత్తముమీద సంఘమువారి వారసారులు సమావేశమైరి. (7-10-1911, 2-8-1913, 6-12-1913, 17-18-81 జనవరి 1914) ఈ సభలన్నిటికిని గూడ 5 గురికి తక్కువగా మండ వచ్చియుండిరి. కొన్ని సభలకు రాతనివారుగూడ విచారణీయాంశముల విషయమున తమ యభిప్రాయముల నొసంగుట కవకాశము కలిగియుండిరి. భిన్నావలోకనముల న్ననుసరించి ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ ఆలోచిత ప్రశ్నములను గూర్చి కొందరు పంపిన విషయవివరణ పట్టికలనుగూడ సంఘమువారివారికింపుట కవకాశము కలిగినది.

4. ద్రావిడరచనానిష్ఠయ సంఘమువారి విచారణ కంపబడిన ప్రశ్నములను గూర్చి వారొసంగిన యభిప్రాయములను విశ్వవిద్యాలయాధికారు లామోదించుచు తక్కిన భాషారచనానిష్ఠయ సంఘములవారి కాద్యక్షములు గనుండుటకా ద్రావిడసంఘాభిప్రాయప్రతులను పంపియుండిరి కాన నందలివిషయము లాంధ్రభాషకంతవర కన్యాయించునో అంతవఱకు ననుసరించుములని 7-10-1911 న జరిగిన ప్రథమ సమావేశమున నాంధ్రసంఘమువారు నిర్ణయించే యుండిరి. అంతిమే ద్రావిడసంఘాభిప్రాయములను మొదటినుండి కడవరకును దృష్టిపథమునం దుంచుకొనియే తమయభిప్రాయ నొసంగియున్నారు ఆంధ్రసంఘమువారు బహుభాగరూప తోచికాల ములోచించి యాదిగవ సిద్ధాంతములను చేయ గలిగిరి.

(1) అశ్వభాషాపదముల నాంధ్రభాషలోచేర్చి వాడబడవచ్చును. సంస్కృతభాషాపదము లశ్వభాషా పదములలో చేరనే చేరవు. తక్కినభాషలలోని పదముల నాంధ్రభాషలో వాడు విషయమున నాపదముల యక్రమున చక్కగా వెల్లడింపగల పదము లాంధ్రభాషనున్నచో నితర భాషాపదములు వాడ గూడవు. ఈ తీర్మానము ద్రావిడ సంఘము వారి తీర్మానమునకు ప్రతిభిభిలేమే యియ్యవచ్చుది: తెలుగు దేశములో వాడుకలో నున్న విదేశభాషాపదముల పట్టికను వ్రాసి నేను సంఘమువారికి పంపితిని. దానిలో ఏ తిరగతిలోని ప్రతిపదమును సంఘమువారు 1914 జనవరి 17-18 తేదీలను జరిగిన సభలలో బాగరూకతతో చర్చించి కొన్నిటిని మార్చి మోకొన్నిటిని చేర్చి యితరగతిలోని పదముల నన్నిటినిగూడ నంగీకరించిరి. బి. సి. ఇ తిరగతుల పదములను చర్చించుటకు మరియొక శాఖా సంఘము నేర్పరచిరి! వారు విచారించి నిర్ధారణ చేసిన పట్టికలను 31-1-1914 న జరిగిన సభలో నిర్ధారణసంఘమువారింగీకరించిరి. సంఘము వారిచే నిర్ధారణ చేయబడిన ప్రత్యేకపదములను 5 వ సంఖ్య కను బంధముగ వివరించినారు.

2. అశ్వభాషాపదములలో నెవ్వరును కరింపబడినో వానిపట్టి ఉదాహరణముగ గ్రహించబడవచ్చును; ఇప్పటి యుపయోగమున కనుగొనున నాపదములలో గల కన్యకైమ ధేదముల నంగీకరించకలెన.

3. 1911 క సం|| ము నెప్టెంబరు నెల 18. వ-తేదిన సిండికేటువాసుపంపిన 2873 వ నెంబరు లేఖలోని రిచ-విషయ విభాగము ననుసరించి, యాకమిటీవారు, చిన్నయనూరి, సీతారామాచార్యు, మున్నగు సుప్రసిద్ధవైయాకరణులచే ననుష్ఠింపబడి, యిపుడు వాడుకలోనుండు ఆంధ్రవాక్యకరణము నాధారముగగొని విచారించి, ఉపయోగములో భాష. సరళముగను, తేటగను ఉండునిమిత్తము, ఉదాసీనముచేయగల వ్యాకరణ నూత్రము లేవియైన నన్నయెడల, నవియెవ్వయో యోచించవలయును.

4. నీచపదములును, వ్యాకరణనూత్రముల మల్లంపునము చేయుటకలసిగాని, మాటలాడుకపుడు అవసరము, అజాగ్రత్త, అభాషము, యిశ్యాదికారణము లచే ఉచ్చారణాపలంబలి లోపములవలనగాని, యేర్పడు వికారపదములను స్వాప్యవముగ వచనరచక నంగీకారములని ప్రకటించవలయును.

(ఇదియును ద్రావిడ రచనాపరిమితిసంఘమువారి తీర్మానముయొక్క నకలే.)

5. వచనరచనయందు ఒకపదమున స్వరసమ్మేళన సం దర్భమునగాని, సమాసపదములందుగాని శ్రావ్య గు సంఘల నుపయోగించుట ఆవశ్యకమనియు, ప్రత్యేక ప్రత్యేకపదము లొక టిక జేరునపుడు వ్రాయువారియిష్టమనియు ప్రకటించవలయును. కాని ఇట్టిసందర్భములలో సాధ్యమైంంతిఃశుప్త వ్రాత సంభాషననుసరించినదిగ నుండవలయును; మఱియు, ఛవికింపుగ నుండనిచోట్లను, సంధిలుపుటచే శేషార్థమునుగాని, అసవ్యాభావమునుగాని, అశ్వభాషాపదములలోను, కేవలనామములలోను, అస్పష్టతనుగాని, కిలుగు చోట్లను, సంధిలుపరా దనియు ప్రకటించవలయును. (ఇది ద్రావిడ కమిటీవారి రిపోర్టులో సంధిగురించినతీర్మానముననుసరించి యుండుటయేగాక దాని కన్న నెక్కువగ విస్తరింపబడి యున్నది. వై నియమముల ననుసరించు ఉదాహరణములు ప్రతివ్యాకరణమునందు నుండునుగాన, వాని కట్టిని రిపోర్టులో చేర్చలేదు.)

నవీన వచనరచనయందు అర్థానుస్సారము, శకటలేఖము వీని యుపయోగమును వ్రాయువారి యిష్టమునకు వదలవలయును.

7 నామవాచకములు, సర్వనామములు, క్రియాపదములు, వీని ప్రాచీన రూపములను నవీన రూపములను సాధ్యమైనంతవఱకు నిర్ణయించి, నవీనవచనరచనయందు నవీనరూపములను మాత్రమే యుపయోగించునటు లేర్పాటుండవలయును. గ్రంథములయందును, విద్యావంతులగుఆంధ్రుల చక్కనిసంభాషణమునందును ఉపయోగములనుబట్టి నవీన రూపములను నిష్ఠ యించవలయును. వి. వెంకట్రాయశాస్త్రి, జి. వి. అప్పారావు, కె. వి. లక్ష్మణరావు, వీరు మెంబర్లుగా గల సభకమిటీయొకటి యేర్పరపబడెను. ప్రాచీనరూపములను, నవీనరూపములను గల పట్టికొకటిని తయారుచేయుట కీ సభకమిటీవారు కొరబడిరి. ఈ విషయమున నీ బడకమిటీలో నెక్కువమంది అంగీకరించి (జి. వి. అప్పారావు గా కంగీకరించలేదు) పంపిన రిపోర్టు, 22-వ-పుటలోని 3-వ పుటలోను (దీనిని వెంకట్రాయశాస్త్రిగా రంగీకరించలేదు) సహా, ఈకమిటీవారిచే, 1911-వ సం|| డిసెంబరు 13 వ తేదీనాటి సభయం దంగీకరింప బడెను. అంగీకరింపబడిన పట్టి మూడవ అనుబంధమున నున్నది).

8. ప్రాచీనరూపములను, నవీనరూపములను తెలుపునట్టి పట్టి ఉదాహరణముగ మాత్రమే యుపయోగించును. ఇందులో కనబడిన నవీనరూపములను, వ్యాకరణనూత్రములను తిరగరచని, వానిని నిరకరించినటుల భావించరాదు.

9. ఇంటర్మీడియేటుపరీక్షలో ఆంధ్రపాఠనకు సంంధించిన విధానక ప్రశ్నపత్రము, ఆపరీక్షకు సంబంధించిన ఇంగ్లీషుప్రశ్నములలో నాల్గవదాని మా గ్గము ననుసరించి యుండవలయును. మఱియు, నాత్రపుత్రమునం దడుగుబడు విషయములు ఆప్పటికన్యకు నిర్ణయింపబడు ఆంధ్రగ్రంథముల నుండియు, ఆంగ్లగ్రంథములందుండియు వై కొనబడవలయును.

10. పరీక్షకు వైఖ్యము, నిష్ఠయింపబడిన విషయములలో తమకష్టముచేర్చుదానిగుఱించి వ్రాగవచ్చునను బంధముతో కొన్ని విషయములను నిష్ఠయించు సమయములందు లేవన, కిక్ కొన్ని సంకల్పముకలుగు ఇంటర్మీడియేట్ జేతభాషా నవీనరూపా పరీక్షకు భౌతిక శాస్త్రములందలి విషయములగుఱించి వ్యాసములను వ్రాయు డనరాదు.

సంగ్రామము-వాఙ్మయము.

జె. సి. రోల్స్ గారి యువనాస్యము.

క్రైస్తవ యువజనసంఘసభాధనమున నీసంఘమువారి పక్షమున మౌన నొక సాంగ్రామికవివాదము మొనగబడినది. మన శ్రీనివాసమయ్యగారి వ్యవహారము నుండి. రోల్స్ గారిట్లు ఉపన్యసించిరి:—

గొప్పవాఙ్మయములలో సాంగ్రామికవాఙ్మయము సాంగ్రామిక వాఙ్మయమునగుట ప్రధానాంశములగు నే యుండెను. సంగ్రామము విజయమున గాని నాశమున గాని నేమనలవ గోరెను. సంగ్రామము శాంతిస్థాపనకు నాగరకతకు రాష్ట్రమునకు నీదికి సామ్రాజ్యైక్యభావమునకును ప్రధాన కారణములగుటయే గాక చిత్రకళలలోను వాఙ్మయమునందును సర్వోత్తమమగు విషయము లన్నియు కలుగుటకు కూడ ప్రధానకారణమగునని నేను కీలక గోరెదను. సంగ్రామము ప్రతిమత్సర్యంతరదానియుగ మందును గాన నే తద్జ్ఞులగు దేశముల వారందరును శాంతి నే ప్రధానాశయముగ నుంచుకొని సాధ్యమగునపుడెల్ల శాంతిని సంతరించుచుందురు. కాని శాంతి విరళాల వ్యాప్తమైనచో నది యపాయమేయగునని వారెరుగక తప్పదు. కాననే చిరకాలము నెమ్మది ననుభవించినదేశము నీచస్థితికి వచ్చుచుండును. అట్టిదేశమందు కార్యక్రమము తగ్గి పోవును. సుగుణసంపత్తి మందగించును. పరిజ్ఞానము ప్రతినిరోధము లేమిచే నుత్సాహకూన్యమయి నామమాత్రమున లోప సహితమును నగును. చిత్రకళాకళల మాహంభావ భరితమై రాజరాజు స్థలాంతరగత మగును. ఈయభిప్రాయమును ఖండించు వారు చాలమందిగలరు. జీవమునకు ప్రధానవిషయములు రెండు మాత్రమేగలవు. మొదటిదిజీవశక్తి. ఆజీవశక్తినిస్వాధీనముననుంచుకొనినట్లు మొనరించుట రెండవవిషయము. బహుకాలవ్యాప్తమగు శాంతివలన నీరెండువిషయములకెట్టిమార్పు గలుగును? శాంతిజీవశక్తిని కలిగించుటకు గాని జీవశక్తిని సంపదించుటకు గాని శక్తిని సంతము కానేరదు. ప్రతినిరోధము లేకుండుటచే దుష్టులును నిర్దోష కార్యవిరహితులు నగు జనులు ప్రతినిరోధము కలుగగనే మరల జీవకళాకళిలులగుచున్నారు. శాంతిసమయముల ప్రయత్నించినను లభింపక ప్రజల నాశాభంగము నొనర్చు జీవకళామధ్యస్థమయమునంద ప్రయత్నముగానే వారికి సిద్ధించుచుండును. శాంతిసమయముననుగూడ ధైర్యముండును. కాని విజయముండె మరణముండె తప్పనిసరి యని గోచరించు నప్పు డాధైర్యము మాతనాకృతినివహించును. శాంతివలన కపటవర్తన మేర్పడును. కపటవర్తనము ప్రజలను పట్టువులను గూడ నాశము చేయుచుండును. శాంతిసమయమున నేర్పడిన స్నేహము శత్రుయమైనదియును, చిరతరమైనదియును యుత్తమమగు నానుభూతినిసహితమైనదియుగూడ నయ్యుండవచ్చును. కాని యుద్ధముయమునందు చేహారిన స్నేహమువలె నీస్నేహము పరీక్షితమై చింతితప్రకృతియు కా జాలదు. నిరోధింపబడినగిని విషయమునుబట్టియే టప్పు, నిర్ధారణకై, పట్టుదల, విధేయత మున్నగు సుగుణము లేర్పడుచుండును. ఉజ్జీవిత్తమును సుక్రమధ్యమున గు బాలినకలలుగు నుత్తమవిషయమే వాఙ్మయము. జీవశక్తిని కలిగించుటకును సుక్రమధ్యము నొనరించుటకునుగూడ సంగ్రామము శక్తిమంలిముగాన వాఙ్మయమున కదియే విశేషప్రారంభమును కలిగించుచుండునని రోల్స్ వారగారు యపస్యసించుచు చిరచిరవిషయములకు సాదృశ్యములుగా ఏకాన్యమహోన్నత శక్తిము మొదలుకొని ప్రాచీనమహోన్నత వాఙ్మయనిర్మాణశక్తిమవరకును గల కాలములందలి గీతములను కొన్నిటిని చదివిరి.

అగ్రాసనాధిపతి.

యుద్ధమువలన కొన్ని లాభములున్నవి. యుద్ధమువలన నష్టము జన్యమగుటచే యుద్ధమునకు నష్టము విధానకఫలితమగును. అట్లేనష్టము కలుగుచున్నను, ఈప్రస్తుతయుద్ధమువలన హిందూదేశమునకు రెండువిధములగు లాభములు కలిగినవి. ఆంగ్లేయులును భారతీయులు నైకమత్తము కలిగియుండుట ఒకటి. భరతఖండముననున్న ప్రాచీనచిరసంతతివారిని పరామదేశాధిపతిగనులకు పంపుటమరియొకటి. సంగ్రామము త్రమమని రోల్స్ గారితో సమర్థతతోనేడు వివసాంపగు సుపనాస్యమున తేటతెల్లమొనరించి సిద్ధాంతముచేయువరకును గూడ నేనావిషయమును తెలిసికొని యుండలేదు. మరియొక తరుణమున రోల్స్ గారితో సమానధీశాలులగు మరియొకరు యుద్ధమున గలుగు చెడుగులను గూర్చిగూడ యువస్యసింపగలరని నేనూ హించును. ప్రాచీనవీర కాలములకుగల భేదమేమన ప్రాచీన కాలమున యుద్ధము లధికముగ నుండెను. నవీనకాలమున శాంతి యధికముగ నున్నది. శాంతివలన దేశముల యాశయములు

హైస్యస్థితికివచ్చుట కవకాశమున్నదని యొప్పుకొనదగును గాని హైందవుల విషయమున హైర్యసాహసముల యందును వీరసంతతి కనపరచును సుగుణసంపద మందును హైందవు లసమానీకరి నార్జించియున్నారు. హైందవులు వాఙ్మయనిర్మాణమునందు గూడ కీర్తివదసియున్నారు. వారిజాతీయ ప్రధానగ్రంథములగు రామాయణ మహాభారతములు యుద్ధవిషయములతోననే నిండియున్నవి. మనుస్మృతి యందును, శుక్రనీతి యందును యుద్ధసర్వము లనేకము వ్రాయబడియున్నవి. ఆంగ్లేయపరిపాలనము వ్యాపించువరకును గూడ హిందూదేశమున నేదోయొక యుద్ధముజరుగని కాలమేలేదు. ఆంధ్రులును ద్రవిడములుగూడ వీరధర్మమున తీసిపోవువారు కారని చోళపాండ్యరాజచరిత్రములు చదివిన వారికందరికిని తెలియగలదు. యుద్ధమును గరుడప్రాయము పద్మప్రాయము మొదలగు పూర్వములను పశ్చిమపద్మములను నాగరకతకు విరుద్ధముగాకుండ శౌర్యప్రధానముగ జరుపబడు యుద్ధమున వీరులు నడుచుకొన వలసిన విధములు నితరవిషయములును గూడ వాఙ్మయములో విపులముగ వ్రాయబడియున్నచని నుడువును అగ్రాసనాధిపతిగారు సభను ముగించిరి.

హైందవ వాఙ్మయము.

దాని పునరుజ్జీవనము.

ప్రాశెసరు శేషాద్రిగారి ఉపన్యాసము.

పచ్చయప్ప కలాశాలాచారిత్రిక సంఘమువారి పక్షమున నీనెల 9 వ తేదీ కళాశాలాభవనమున నొకసభ జరిగినది. మానసియులగు డా॥ సి. శంకరనాయుడుగారధ్యక్షత. వహించిరి. ప్రాశెసరు పి. శేషాద్రి ఎం. ఏ. గా రీహైందవ వాఙ్మయపునరుజ్జీవనముగూర్చి యిచ్చిన యువనాస్యముయొక్క సారాంశము నిచ్చుట వ్రాయుచున్నాము:—

హిందూదేశమున 15-16 శతాబ్దములలో నీపునరుజ్జీవనమున్నమగుట వలన నొక వాఙ్మయవిషయముననే గాక కళలు వతము ప్రకృతిశాస్త్రములు వేదాంతము రాజనీతి నీతి శాస్త్రము మున్నగు నన్నిటిలోననుగూడ మార్పు కలిగినది. పాశ్చాత్య నాగరకతతో సంబంధము కలుగుటవలన 19 వ శతాబ్దమున హిందూదేశమందుగూడ జాతీయజీవనమున కత్యద్భుతతోజ్జీవకళక్తి కలిగినది. ఈయుజ్జీవనవ్యవస్థ వ్యాపించుటలో నీరెండు దేశములకును చాలపోలిక కనబడుచున్నది. హిందూదేశచరిత్ర నే మాత్రము చదివిననుగూడ నాదేశముతో సంబంధము కలుగుటకు సిద్ధించిన తక్కినవిదేశీయులందరికన్న బ్రహ్మదేశములే హిందూదేశమందు సుస్థిరమును నత్యధికమునగు వశీకరణ శక్తిని వ్యాపింపజేయగల్గు గౌరవమునకు పాత్రులైనారని మనకు గోచరింపక మానదు. హిందూదేశచరిత్రలో బ్రటిషుశక్తి మత్స్యతృప్తిప్రయగుటకు సమకూడిన సందర్భములుగూడ మనకుటలనే గోచరించుట సుకరము. పాశ్చాత్య నాగరకత యంతాహుభరితమైనది. హైందవులట్టి నాగరకత నభ్యసించగలవారైరి. కాన నిండియాలో నున్న 30 కోట్ల ప్రజలయద్వప్తములతో సంబంధముగల మానవాచరితములగు సర్వవిషయముల యందునగూడ నానాగరకత ప్రయముగ వ్యాప్తమైయున్నది.

పాశ్చాత్య సంస్కరమువలన నన్ని మార్గములయందును జీవోద్రేకము కలిగినది. సర్వవిషయములునుగూడ సంపూర్ణవికసనము గలిగి యున్నవి ప్రాచీనహైందవవాశయములను స్మరించి నవోద్ధావశక్తిక్తివిరాగము, త్యాగము, భక్తి, శాంతి, ప్రపత్తి, సంతృప్తి మొదలగు ప్రాచీనాశయములకు ప్రాపంచికార్థికావస్థ యందన్వస్థాన మొనగుటవిధిమని నిశ్చయింపక తప్పదుగాని పాశ్చాత్యదేశీయులకు ప్రత్యేకవారసత్వముగా నొప్పిన సుగుణములును గూడ నేర్చుకొనినగాని పురోభివృద్ధి కలుగుట కవకాశములేదు. పాశ్చాత్యప్రకృతి శాస్త్రములను, మానవలోకముయొక్క సాభ్యాభివృద్ధికి వానివలనకలుగు లాభమునుగూడ ననుభవమునకు లేచుకొనినచో హైందవవాఙ్మయ పునరుజ్జీవనమున కొకమహోన్నత స్వరణవిహ్న మేర్పడుటకదెమి సర్వవిధముల చాలినదిగానుండునని ప్రాశెసరుగారు యపస్యసించిరి. చిత్రకళలయందును వాఙ్మయమునందును జరిగిన యభివృద్ధిని గూర్చి యువస్యసించిరి. హైందవులొంగ్ల వాఙ్మయవిషయమున చేసినకార్యములు ప్రత్యేకమొక మహోన్నతప్రాముఖ్యవిషయ మితిమగు నూతనవ్యవస్థ యగునని నుడివిరి. ప్రాచీనవిషయముల యందుగల గౌరవ వాధికర్యము చే నవీనముగ గలిగిన మహోన్నతాభివృద్ధి సంతయునుగూడ నపరిణామముగానే భావించు నాచార మధికముగ నున్నదనియునది సాంఘికములగు లోపములలో తప్పక యొక గొప్పలోపమే యగునని

యు నాయన కఠినముగ విమర్శించిరి. విశేషాభివృద్ధి కలిగిన శక్తిములన్నిటియందునుగూడ నీనిరసనాభిప్రాయము గూడ నధికముగానే ప్రబలియుండుట చాలబోధ్యముననే కలిగించుచున్నది. ప్రస్తుతాభివృద్ధికి భంగకరముగను పక్షపాతముతోను ప్రాచీన పద్ధతులను కైవారము చేయు దుర్భిప్రాయము ఈదేశములో మితిమీరియున్నది. కొన్నికొన్ని సంఘములలో నట్లు కైవారముచేయుట సంఘార్థ లక్షణమనిగూడ తలపబడుచున్నది. ప్రాచీనపద్ధతులయందు గౌరవముంచుట సాంఘికసత్ప్రవర్తన కొకముఖ్యలక్షణమేయగునుగాని ఇదివరకు దేశీయచరిత్రయందు కానిరానట్టి యత్యధికసూక్ష్మానుభూతికి సాధనముల ఈ మహోన్నత ప్రయత్నములును చిరకాలములును మన కనులయెదుట జనుచు కన్పత్యముగదర్శము విస్మృతమగు గతవిషయముగాక భావికాల విషయముగా నుండ వానినన్నిటిని పరిగణింపకుండుట శోచనీయమని నుడివి ప్రాశెసరుగారు తమయువనాస్యమును ముగించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు.

ఇట్టి పునరుజ్జీవనమున శ్రోతలుసంబంధముకలవారుకాని చో వారొనర్చుచున్న నిదాభ్యాసమంతయును నిరర్థకమే యగును. ఎవ రెంటునున్నను ఏపరిచేయుచున్నను వారందరునుగూడ నీపునరుజ్జీవనమున ప్రసక్తులుగనే యుండవచ్చును. వారివారి జీవితములలో గతానుభవమునుబట్టి ఎవరెవ రేలిగా నీయుద్ధమును జోక్యము కలిగించుకొనదగినదియును యెవరికి వారే నిర్ధారణ చేసికొనదగుదురు. తమకాలమును సోమరి తనముతో గడుపదలచినవారియుద్ధమును ప్రసక్తికలిగించుకొనినను లాభములేదుగాని అందులకు వ్యతిరేకమగు సభిప్రాయము గల వారందరును గూడ నీయుద్ధమును నకు సహకారులగుటకు ముందంజవేసిన వారే యగుచున్నారు. అటులు గాకపోయిననుగూడ నీయుద్ధమునునకు చేహారినయభివృద్ధిమరల కొరతపడకుండచేసిన వారైననుగూడ, ప్రస్తుతస్థితికి మనము రాగలుగుటకు కలకారణములనుగూర్చి ఆలోచించుకొనిన పిమ్మట ముందరవిషయమున నెటులప్రవర్తించదగునో నిశ్చయింపదగును. దృష్టానిష్ఠులైనపిమ్మట హైర్యసాహసములతో కార్యాచరణమునకు బూసవలెను. వారటులచేయనిచో పునరుజ్జీవనమునకు పురోభివృద్ధి కలుగనేరదు. కాన నదినిర్ణీతమగును. ఒకరేర్పరచిన మార్గముల ననుసరించుటకన్న ఎవరికివారాలోచించుకొని యాచరించుట యుత్తమము. ఒకప్రశ్న కలిగినపుడు దానినిగూర్చి ఎవరికివారాలోచించుకొనుటభావ్యముగాని మామూలుస్థితిలనిరి వారిటుల చేసిరి, వారివిజ్ఞానమే సర్వోత్తమములని స్తోత్రము చేయుట యుచితముకాదు. మరియొకప్రశ్న నాలోచించుటలో పక్షపాతమును దుర్భిప్రాయమును మనసునట్టెట్టుకొని విచారింపరాదని అగ్రాసనాధిపతిగారు సభాకార్యములను ముగించిరి.

స్థానీయవారలు.

జిల్లా కేసు ఆమెయ్యారు, లిటరరీ సంఘము. — సైంఘమువారు నేడు జిల్లా కేసులోని కలెక్టుమందరమున సాయంతాలము 5-15 గంటలకు సభచేయుదురు. డి. గురమూర్తి. బి. ఏ. గారు ఉత్కృష్టజీవనము గురించి యువస్యసించుదురు. కాండెతు. ఎం. ఏ. గారుసభ కగ్రాసనాధిపత్యమువహించుదురు.

వెస్టియనుమిషను ఉపన్యాసమందరము—మైలాపురం, మండలివీధియందు కట్టబడిన యీమందరము నేటిసాయంతాలము 5 గంటలకు తెరువబడెను. ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు బి. ఏ. బి. ఎల్., ఏ. పంచావళేశ ఆయ్యారు ఎం. ఏ. ఎల్.టి గార్లు ఉపస్యసించుదురు. సభకువరరెండు సి. హెచ్చి, మొన. హను ఎం. ఏ గారగ్రాసనాధిపత్యము వహించుదురు.

శ్రీనటరాజ భక్తజనసభ:—శ్రీకృష్ణుని జన్మదినోత్సవ సందర్భమున 19 వ తేది సోమవారము సాయంతాలము 6 గంటలకు చాళలోని లక్ష్మీనిరంజన విలాసులో ఆనీవిరెంటుమ్మ గారు ఆంగ్లేయభాషయందు భక్తినిగురించి ఉపస్యసించుదురు. మానసియులగు దివానుబహద్దరు న్యాయమూర్తి టి. సదాశివ అయ్యారు బి. ఏ. ఎం. ఎల్. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుదురు.

ఆరోగ్యోపన్యాసములు:— శ్రీ రామకృష్ణబ్రాతీయ బాలికాసాతశాల కమిటీవారి, యాజమాన్యముక్రింద డాక్టరు యం. రామారావుగారుచేపుసాయంతాలము 6-80 గంటలకు జార్జిటవును, 41 నేంకటరామఅయ్యరు వీధి యందలి మైబాలికాసాతశాల భవనమునందు మన్యపు జ్వరము, దోమలు అనువిషయమును గురించి, ఆయాసందర్భములకు సంబంధించిన పటములను యంత్రసహాయమువలన కనుపరచుచు ఉపస్య సించుదురు.

వృత్తాంత లేఖలు.

నెల్లూరు వార్తలు.

(ఒక పేజీ ఖరీదు యొద్దనుండి)

మూసిపత్ కృతవారములు.

నెల్లూరు, ఆగ్స్టు 9:— మాపట్టణపారిశుధ్యసంఘము యొక్క సభ్యులగు గడచిన నెల 25 తేదీతో తమ నియమిత కాలము గడచినందున చాలించుకొనిరి. వారి స్థానములకు మరల ఎన్నికలు జరుగుటకై ఈనెల 14 తేదీలోగా నామినేషన్లు పంపకలసియున్నది. పురప్రముఖులలో కొందఱు తాము సభ్యులగుటకై యాహ్నించుచున్నారు. నియమితకాలము ముగిసిన ఆరుగురు సభ్యులు అనగా (1) గౌరవనీయులగు ఆమం చర్ల కృష్ణరావు పంతులుగారు (2) చేర్యే గౌరవనీయుల వారి కొలను నగరింగ రావు పంతులుగారు (3) బి. అన్నాస్వామి అయ్యర్ గారు (4) యరగుడిపాటి వేంకటాచలం పంతులుగారు (5) బచ్చు వెంకటసుబ్బయ్య తేటిగారు (6) ఆకుల వెంకట తేటిగారు—మీగారు మరల సభ్యులగుటకై యాహ్నించుచున్నారు. ఇటీవల మా కౌన్సిల్లో బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును భేదములు ప్రారంభమై, మిక్కిలి ముఖ్యమగు విషయములలోనూ సత్తాసత్వములను న్యాయా న్యాయములను బాగుగ గమనింపక బ్రాహ్మణేతరులొక పక్షమును బ్రాహ్మణుల నేకులొక పక్షమును అవలంబించి పట్టణమునకు హానికలుగ జేయుచున్నారు. ఎన్ని సంవత్సరములనుండియో స్నేహసోదర భావములతో కొన్ని సభలలో మెలంగుచుండిన బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల కీవిధముగ స్థితి తటస్థించుటకు చేసిన స్వాధీనములగు నరాధములెవరో వెలికి వాటికి మన పట్టణపు మునిసిపాలిటీలో జోక్యములేకుండ జేసినగాని మరల యెప్పటివలెనే అన్ని వర్గములవారు స్నేహితులుగా మెలంగుట తటస్థించదు. లేట్ జేయడం ఈ విషయమై బాగుగ గమనింపవలయును. జరుగబోవు యెల్లెన్నోకూడ బ్రాహ్మణులు రాకుండ జేయవలయునని బ్రాహ్మణేతరులను, బ్రాహ్మణేతరులు గాకుండ జేయవలయునని బ్రాహ్మణులను యాహ్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. తెలివిలేటలను గమనింపక, ఎవరి నెన్నుకొనిన చక్కగా తమ సౌఖ్యాసౌఖ్యముల విచారించుదురను సంశయము గమనింపక, ఎవరికితీరికయుండి కనీసము వారమున కొక పర్యాయమైనను తమవార్డులలోని వీధులలో తిరిగి మంచిపెట్టుచు విచారించురను విషయమును విచారించక, బ్రాహ్మణుడా బ్రాహ్మణేతరుడా యను సంశయము మాత్రమే గమనించు లేట్ జేయరు లేవగల వోటింగు హక్కుతో ఆటలాడుచున్నట్లుగా నెంచవలసినదేగాని తెలివిగా తనబుద్ధిని ఉపయోగించువాడుగా నెన్నదగదు. జరుగబోవు సంగతుల గమనింతుము.

మరకతులు-ఆంతులు.

శ్రీపుష్పగిరి పీఠాధిపతులు కావలి, నెల్లూరు వార్త వ్యవస్థాపక అంతు వెట్టి సంగతి చదువరులకు తెలిసియుండవచ్చును. వారి అంతుపత్రిక ఈ పట్టణమునకూడ ప్రచురపరచిరి. అయితే వారినిచ్చిన కార్యము కాస్తానుసారముగ లేదనియు, సంస్కర్తవము లేనివారిసంగతులు అంతు వెట్టిట న్యాయముకాదనియు, ఈ పట్టణములో పండితులుగానంపు అన్న వరం రాసువకాశ్రీగారు మున్నగువారు అభిప్రాయపడినందున, ఈపురమందలి వైదిక శిష్యులు లనేకులు అంతు పత్రికనంతగా పాటించిన యథాప్రకారముగా సంస్కర్తావలన బడెడివాని యొద్దకుసహోదయి వారి సమంజస భజించుచుండిరి. గౌరవనీయులగు ఆమం చర్ల కృష్ణరావు పంతులుగారును, అంతుయందును వారికినహాయలై వారితోకూడ అనేక సమయములలో భజించిరి. ఈ ప్రకారము అయిదారు మాసములనుండి జరుగుచున్నది. ఇటీవల మరల నిష్పంధముల నేర్పర్య వలయుననియు సంస్కృతపురుషులతో భజించిన వైదికుల శిక్షింపకలయుననియు, కొంచురు నియోగము లేలంది, అందులోనొకరు అనగా యరగుడిపాటి వేంకటాచలంగారు చేవ్రాలుచేసి సభకుచేర్చుటకై నోటీసుపంపిరి. వారియద్వవశముననో, దురాద్వవవశముననో సభకు వైదికుల తనయును రాకపోయిరి. నియోగము నలుగురైదుగురు మాత్రమేవచ్చిరి. ఇంతకుసభ జరుగలేదు. కాని ఏకాకరణముననో నియోగములలో కొంగటికిని వైదికులలో ననేకులకును నియోగ వైదికభేదములు మనమున దృఢముగ నాటుకొనినట్లున్నది.

బండ్లుదోలువారి సమ్మెకట్టు.

నూతనముగా మాపట్టణమునందు హస్తీ కార్యరేజిఆప్తున ఇటీవల అనులులో జెట్టిరి. జట్టూ బండ్లుదోలువారును ఒం

తెట్టు బండ్లువారును అందఱు ఏకమై రెండుకోజులనుండి ఒకబండియొకను తొలక బండ్లను విప్పివేసిరి. రైలు స్టేషను వద్దగాని, బండ్ల దొడ్లలోగాని ఒక బండియొకను గనరాదు. ప్రజలు బహు సంకటపడుచున్నారు. గవర్న మెంటువారి విషయమును విచారించి, బండ్లుదోలువారిట్లుచేయుటకు కారణముగనొని, వారిసంకటములబాపి, ప్రజలకు ఇబ్బందిలేకుండ చేయుచురుగాక.

ఇతరవిషయములు.

కన్నములు కురియ నేలేదు. ఎండలు బహు తీక్ష్ణముగా కాయుచున్నవి.

ఈనెల 8 ది సాయంత్రము బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరామశాస్త్రిగారు గవర్న మెంటు ప్రెయినింగుకూర్గాలు హాలులో ఆంధ్రభాషయొక్క సినిమాకులంగూర్చి యుపన్యసించిరి.

శ్రీయంతికేవల లక్ష్మీగార్నాదేశ్వరి బౌద్ధహాలు పూత పరితోకూడ చాలగవకు పూరి యున్నది. ప్రవేశపహోత్సవమునకై ఆలస్యముచేయుటకు కారణమేమో తెలియదు.

నందిగామ వార్తలు.

(స్వకీయలేఖకుని యొద్దనుండి)

నందిగామ ఆగ్స్టు 6:—ఈ గ్రామమున నందిగామ రిజియేషను క్లబ్బుఅనుపేర స్థాపింపబడినసంఘము బహుత్వప్రకరముగ బనిచేయుచున్నది. అందునుమారు 24గురు మెంబర్లు చేరిరి. వివరము, పోలీసు, రిజిస్ట్రేషను, పోస్టు, ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటులలోని యంగ్లొగులును పురమందలి విద్యార్థికులును, ధనికులును లోకలుభంకు ఆహ్వారీ కంట్రాక్టరులు నిందు జేరియున్నారు. ఒక టెన్నిసుకోర్టు, ఒక బాస్కెట్టును కోర్టు ప్రారంభింపబడియున్నవి. ఆటలు సాగుచున్నవి. ఈ క్లబ్బుకు సంబంధించిన రీడింగురూమునకును బాల తెలుగుపత్రికలుమెంబర్లకు తుగ్గపాటి సుందరకవరావు టుర్లుపాటి వీరభద్రరావుగార్నాచేత నొసగుబడుచున్నది. కొలదికాలముననే స్థిర భవనమునేర్పరప యత్నము లాలోచనయందున్నది.

బార్టి పాతకాల.

ఇచ్చటి బార్టిఫిల్డు కానోనేషను సెకండరీస్కూలు క్రమక్రమముగ సభివృద్ధిసంపదించుచున్నది. స్కూలు క్రిందటి సంవత్సరముమాత్రమే ప్రారంభింపబడినదైనను, నిందు సుమారెను బడిమంది పిల్లలను వైదుతరగతులుగలవు. మూడవపాఠము నెద్దతరగతి. అందు 18గురుబాలుగుగలరు. ఈస్కూలు చందాధనము రు. 86000 వసూలైనది. ఈసంవత్సరము నాలుగువందలకువైగా టీచింగుగ్రాంటువచ్చినది. తదుపరిసంవత్సరమునుండి రావలసినచందాలు వసూలగుటలేదు. ఈనందిగామ నివాసులును, స్కూలుకమిటీలో మెంబర్లునైన వాగే చందాల నిచ్చుటకు బాగుచేయుచున్నారు. అట్టివారిలో నొకమేనేటింగు కమిటీ మెంబరుమీదను, నెద్దఱు సాధారణపు మెంబర్లుమీదను కంప్లెయింట్లు చేసినట్లు చెప్పకొనుచున్నారు. ఈయూరివాచే కమిటీలో మెంబర్లుగానుండి పెల్లెనము చేయువారే యిట్లుంటు శోచనీయును. వీరిలోనొకరు చందానీయ నవసరములేదనే భావించుచున్నారు!

రామలింగేశ్వరాలయము.

ఈపురమందలి శ్రీరామలింగేశ్వరాలయమునకు శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రినాయుడు బహద్దరుగారిచేత ననేకవసతులు గల్గింపబడియున్నవి. నిత్యము స్వస్తివాదకము జలుగుటకును, మంగళవాద్యములు మొదలగు నిత్యసేవలకును ఈనామల ననుభవించు నాశ్రమ లనేకులుగలరు. సంవత్సరమునకు దేవునికి రు 500 వచ్చు వసతులున్నవి. దేవాలయసేవలు, స్వస్తివాదకులు ననేకులు తమవిధుల జేయకుండనే దేవుని భజనము బుచ్చుకొనుచున్నారు. భక్తకర్తలను దేవాలయ సంబంధపు కార్యములలో లాభమునదియుచు, కర్తులలో మిగుల్యుకొని కనీసము సాక్షులను రెండువేలు స్వాధీనున జేర్చుచున్నారు.

బోయిలు.

తిరుపతి దేవాలయములోని శాసనములు.

ఆయా, శ్రీవేంకటేశ్వరుని ప్రథమగోపురము దాటుమండగనే దక్షిణ పార్శ్వమున మూడు విగ్రహములును, వామ పార్శ్వమున వత్తిమూడు విగ్రహములును దృష్టివిషయములగును. వానిలో దక్షిణ పార్శ్వముననుండగవి లోహమయమును, వామపార్శ్వముననుండు వానిలో నొక్కటి మూలము

లోహమయమును, తక్కినవి లోహమయమునండగను. కొంచెము శ్రద్ధతో చిత్రించిన యెడల లోహవిగ్రహుల భజకులవై వాని నామంబులుండుట విశేషముగను. దక్షిణపార్శ్వమున విగ్రహములు విజయనగర మహారాజగు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు నాటిని మహారాజులు శ్రీతిరుమలదేవయ్య శ్రీచిన్నాదేవయ్య నని తెలియచున్నది. వామపార్శ్వమున లోహవిగ్రహము శ్రీవేంకటపతిగారయలు. లోహవిగ్రహము మాత్ర మెవ్వరినో తెలియచున్నది. ఈరాజరంగియల ప్రతిమలను నిర్మించిన తీర్థియు నాటిని భార్యయు సుందరమృనని కొందర యభిప్రాయముకాని, యా పురుషుని కీటము శ్రీకృష్ణదేవరాయల కీటాకృతిగ నుండుటచే వీరు మతియొక రాజదంపతులగ నుండవచ్చునేమో యని మా యాశయము. *

కొంచెముదూరముదాటి లోనికిబోవునపుడు ధ్వజస్తంభము నకు నెడమవైపున నొకచిన్నగదిలో మఱిమూడులోహవిగ్రహములున్నవి. వానిలోరెండుమాత్రము కింస్సుమొదలు మధ్య భాగమువరకున్నవి. మూడవది శిరస్సు మొదలుపాదములవరకు బూర్తిగనున్నది. మొదటిరెండును యావనవశముదాటిన మహమ్మదీయ శ్రీపురుషులు.మూడవది యావనావధానముననుకూలమహమ్మదీయవనిరి. ఈహిందూదేవాలయమున మహమ్మదీయ ప్రతిమలేట్లు వచ్చినవోయని చూచువారలకెల్ల నాస్పర్యావహములైయున్నవి. ఆమహమ్మదీయవనిరి అక్కబురకక్రవర్తి కాలమున సాచివ్యమును వహించిన “రాజా బొడే రమలు” భార్య యని యచటివిగ్రహభజకులమీది యిడిగిలులచే దెలియుచున్నది. ఒక వేళ వీరు వేంకటేశ్వరుని భక్తులై యాతనిదేవాలయమునకు ననేక కైంకర్యములను నియమించియుండురు. ఈదేవాలయమునకు మదరాసుగవర్నరుగ నుండిన సర్థామన్ మన్రోగారుకూడ కొన్ని కైంకర్యముల నియమించిరి. పండితోత్తిరుడగు విద్యానాథునికి నాలంబ భూతుడై యుండిన శ్రీప్రతాపరద్ర మహారాజుకూడనెన్నియో కైంకర్యముల నియమించియుండినట్లుల జెప్పుచున్నారు.

వైకేప్పిన ప్రతిమల నీదేవస్థానమున జూచువారలకు వారి కైంకర్యములెన్ని యైన నచ్చటచ్చట ప్రాకారములవై వ్రాసియుండి నక్షరములచే విశేషముగనేమోయని యొకతలంపు పుట్టవచ్చును. రెండవగోపురమును దాటి లోనజనినయెడల సంకల్పితకలనైగన్నడ, తెలఁగు, తమిళ, గ్రంథాక్షరములలో నెన్నియో శాసనములు దృష్టచరమగును. తెలఁగు, కన్నడములతో ననేకములు శ్రీ చిన్నాదేవయొక్కయు, శ్రీ తిరుమలదేవయొక్కయు కైంకర్యముల నుద్ఘోషించుచున్నవి. ఉత్తరవైపున గోడ వైభాగమున శ్రీ కృష్ణదేవరాయు లీదేవస్థానము నకు నర్పించిన యాభరణములపట్టిక యున్నది. దీనిని కొన్ని రోజులకుముందు మ.రా.రా.శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులుగారు కన్పక్షింపిరి. ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్పత్రికలో నొక వేళ నిది వెలువడవచ్చును. దక్షిణవైపున నొకతెలఁగుశాసనమును జదవుచుండునపు డెట్లు “నయ్యతరాయలు” అని యొక నామంబు జూచితిని. ఇది యొకవేళ సంస్కృతము లోని “అచ్యుత రాయ భగవదయ” మను మహాకావ్యము యొక్క నానుటదేమో? ఇంక ననేకశాసనము లున్నవి. వీనిని జేసానమవారు నేకరించి యొక పుస్తకములముగ నాయాభాషలలోనే ప్రచురించిరని వారికిని లోకమునకును మహోపకారముగ నుండును. మహాదాతలైన యిమ్మహానీయుల నామములను దేవస్థానమువారు మఱవరచ్చునా?

ఈకలాశాసనములు కాక తామ్రశాసనములు కొన్ని దేవస్థానమువారి కశమున నున్నవి. వానిలో కొన్ని వేంకటేశ్వరునిస్తోత్రములైన చక్కని తెలఁగు సీసపద్యములు, ఇవి యెన్ని వందల సంవత్సరములుగ నిలుల సంప్రకారమున మూలుగుచున్నవో తెలియదు. ఇప్పుడైన బయలుపెడలునుగాక.

కవిస్థరం కృష్ణరూచార్యులు.

*ప్ర-రా-శ్రీ జయంతి రామయ్యపంతులవారు ఈ విగ్రహములవైని కృష్ణదేవరాయలయు అభినిభాష్యము పేర్లకులగు వ్రాసి ఈవిగ్రహములు వారి విగానే యుండవలెనని నిర్ణయించి కడచిన సాహిత్య పరిషత్పత్రికలో నీవిగ్రహముల క్షాయాపటముల నిచ్చియున్నారు. కొన్ని శాసనములను గురించియు ప్రస్తావించియున్నారు. వీరి నిష్ణమును మాత్రము విచార్యునులులు [ఆం.సం.]

కైర్యకాలియగు నొక గ్రామమునను:—కడచిన నెల 27వ తేదీని గామచంద్రపురము తాలూకా కొంతుదురుగ్రామమున మాతాలూకా తహసీలుదారు ఎమ్. సీతయ్యనాయకుగారి యాధిపత్యముండ నొకసభజరిగెను. గ్రామమునను గారు ఛాలీసువారికి పరాకలయిన ఒకదొంగను ఆశ్రీతో సహా ఒప్పగించినందునకై గవర్న మెంటువారికి రిటగడ్డను సభాభ్యుత్సాహద్యారా అందజేసిరి.

ఆంధ్రవత్రిక.

ఆనందనామ సం॥ ఆశ్వయుజ బలి ౮ లు

సోమవారము

గ్రాంధికభాషా విజయము

గ్రామ్యగ్రాంధికభాషావాదమును పేరున నూతన వ్యావహారిక భాషావాదులకును పరంపరాగత మైన చచ్చుచుండు సాధారణ గ్రాంధిక భాషాపక్షమున వాదించువారలకును జరుగుచుండు చర్చావిషయములు దినదినమును మాచదువరులు వినుచువచ్చుచున్నారు. వ్యావహారిక భాషావాదులు నిజముగా మిక్కిలి స్వల్పసంఖ్యాకులేయైనను వారు విద్యాలయములలోని పఠనీయగ్రంథములను తమభాషయందు విరచించిప పలయునని కొంతపలుకుబడి కలిగించుకొని మధ్యను పాఠశాలలలో రెండు విధములభాష రెండువిధముల పఠింపజేయుచున్నారని యుత్తమ విద్యాభ్యాసమును గూడ ముట్టడింప జూచుటచేత గ్రాంధికభాషావాదులు తమమార్గమునకు విషయములను మరల్చుకొనునప్పటికి విశేషకఠిన్రమ చేయవలసినవారైనారు. అయిన మొదటినుండియు వ్యావహారిక భాషావాదుల ప్రయత్నములు విశేషభాగమును నను ఫలవంతములగునని భాషాశాస్త్రము నితర సాంఘిక శాస్త్రములతో సమన్వయముచేసి భవిష్యత్స్వరూపమును నిర్ణయింపకడగుచు రెవ్వరునువిశ్వసించి యుండజాలరు. బుద్ధిమంతులగు నాపక్షపు నాయకులుగూడ విశ్వసించి యుండనియే మా యభిప్రాయము. సంస్కృత పాండితీపటిమగల పండితాగ్రేసరులు ద్రావిడ భాషయగు నాంధ్రమునకు సంస్కృతముతో పోలికగాని పొత్తుగలిపి సంస్కృతపండితుడు గానివాడు తెలుగుపండితులు గాడనుసిద్ధాంతమును స్థాయిజేయనుండుచుండుట చేతను దేశమున నభివృద్ధి పొడనూపవలయుననిన నపారమగు విజ్ఞాన సముదాయము దిన దినమును దేశభాషలో లిఖింపబడవలసిన యావశ్యకత కంటియెదుట విడవక కానవచ్చుటచేతను ఆంగ్లాంధ్ర సంస్కృతముల పాండిత్యము భాషాసేవా నిరతుల కందరకును సులభసాధ్యము కాకుండుటచేతను నెప్పటికైనను నాంధ్రభాష యుత్తమభాష కావలయునని స్వతంత్రము కావలసియుండుటచేతను పరిసారము పరిపాకమునకు గల మీయుటకు వైన వ్యవధి చాలదని దలంచిన కొందర యపరిమితో తాపాముచే వ్యావహారిక భాషావాద ముత్పన్నమగునదని మా యాశయము. కాని భూవలయ ముననుత్పన్నమగు నన్ని వాదములకును నేదోయొక దూర ఫలముండననుట నిజమేయైనను సద్యఃఫలము మూలము కలుగుట సంభవింపదు. దీని కను గుణముగనే వ్యావహారిక భాషావాదుల ప్రయత్నములును నిప్పటి కొకరిటి ముగింపునకు వచ్చినవని చెప్పవచ్చును. ఇట్లుచుటచే వారు ప్రయత్నములు మానుకొనినారని చెప్ప సాహసించు చున్నామని తలంపకుము. వారిదివరకుచేసిన ప్రయత్నములకిప్పుటికి సాంఘికముగా నొక ప్రత్యుత్తరము కలిగియున్నది. 'మోడరనుతెలుగు' (నవీనాంధ్రము) అని వ్యావహారిక భాషావాదులు నామకరణము చేసి కొనిరవారి భాషను నుత్తమవిద్యా భాగముగు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకు గావలసిన వచనరచనకు వర్తముగా నంగీకరించుటలేదని విశ్వవిద్యాలయము వారు తీర్మానించినారు. ఇదివరకొక శాసననిర్మాణ సభా సమావేశ సమయమున గా. రావుబహదూరు

బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారు స్కూలు ఫైనలు పరీక్షకుగాను రెండువిధముల తెలుగు విద్యార్థి యిష్టము ననుసరించి స్వీకృతముగా వచ్చునను విషయమున నొక తీర్మాన ముపాదించ నుండిరి. అప్పటికి ఇంటర్మీడియేటు వచన రచన కమిటీవారు తమ తీర్మానమును తెలిపియుండలేదు. విశ్వవిద్యాలయమువారి తీర్మానమును కాలగర్భంబుననేయుండినది. కావున శైర్వదుగారు విశ్వవిద్యాలయాధికారులు ఇంటర్మీడియేటు విషయమునచేయుతీర్మానమున నుసరించి స్కూలు ఫైనలువిషయములో ప్రవర్తించు మని వాగ్దానముచేయుటచే శర్మగారు తాముపాదించిననుండిన తీర్మానమును రద్దపరచుకొనువాడై. విశ్వవిద్యాలయమువారు నేటికి తీర్మానము గ్రాంధిక భాషాపక్షమున చేసినారు కావున శైర్వదుగారు ను నచేపక్షతి నవలంబింపవలసియున్నారు. ఒకవేళ ప్రైవ్యాగ్నములేకున్నను స్కూలు ఫైనలుపరీక్షకు మరియొక తెరువులేదు. అది ఇంటర్మీడియేటుపరీక్షకు బోవుటకు మొదటి గుమ్ముగుటచేత స్కూలు ఫైనలువరకు నొక్కవిధరచనయు ఇంటర్మీడియేటులో మరియొకవిధ రచనయు విద్యార్థులకు శక్యమా? అట్టి విపరీతపునర్వర్ణిని పెంచుచిద్యాగ్న ల్లాడుచుండ నంతసించుచుండుట విద్యాధికారులు తలపెట్టుదురా? కావున వ్యావహారికభాషావాదము ప్రస్తుతము విద్యాలయములకు సంబంధించిన వరకు నంతమయినదనియే చెప్పవచ్చును. కాని గ్రాంధికభాషావాదులు మాత్రము ఈ నవీనవాదపు సారాంశమును గమనింపవలసియున్నారు. సజీవముగు భాషకు నిరుపదియన శతాబ్దమున పది ఐదు నొకండవ శతాబ్దములయందలి నిర్బంధములనే తు, చ, తప్పక యిడదమనిన పనిపోసగదు. వాదము నిలవజాలదు. భాష పెరుగునదికాని ఎప్పుటికొకే పడజాలముతోనే ఒకే పడమురూపములతోనే ఒక్కరిటి భాషప్రకటనతోనే నాలుగువదిగాదు. కాలముతో భాషయందును మార్పులురాక తప్పవు. వ్యావహారికభాష గ్రాంధికభాషను బలమగువిధమునమరల్చకమానదు. మరల్చుచున్న దనుటకు ఇంటర్మీడియేటుకమిటీవారి రిపోర్ట్ సాక్ష్యము. రేఫ శకట రేఫవిభేదము అర్థానుస్వారము అను నివి విద్యాగ్ని యిష్టమునకు వదలిపెట్టబడినవి. కొన్ని ప్రాచీన పదరూపములు నిషేధింపబడినవి. సంధి నూత్రములకు నవీనాస్వయ మియ్యబడినది. కావున నేటి గ్రాంధికవాదులు ప్రాచీన వ్యాకరణములతో తృప్తిబొందక నవీనఫక్కిని సమగ్రవ్యాకరణము వ్రాయవలసియున్నారు. సంస్కృత గ్రంథములను వెదకుకొనుచు బొండు అని తెలుగు విద్యార్థులకు జెప్పువసరము రానివిధమును వెనుకవలసియున్నారు. నిజముగా నాంధ్రభాషకు చారిత్రకపరిణామము సాపుమై కుదురవలెనని తలంతురేని వ్యావహారిక భాష గ్రాంధికభాషను మార్పురీతిచే గ్రాంధిక భాషయు వ్యావహారిక భాషను అనగా తద్వారుల "వైతరగతుల భాషను" మార్పుటకు తగిన కృషి సలుపవలెను. వ్యావహారికభాష గ్రాంధికభాషకు నూతన రక్తము నిచ్చునది. గ్రాంధికభాష వ్యావహారికభాషకు చెలియలికట్టనై చునది. ఈచెలియలికట్టనై చుటకు గ్రాంధిక భాషావాదులు వెన్నెంటునే ప్రారంభించవలెను. తమ వ్యవహారికభాషను సాధ్యమయినంతవరకు గ్రాంధికభాషా సామీప్యమునకు దేవలెను. విద్యాలయములవిషయములను జయించితిమి యిక్కేమియని నిద్రజెందక అనవసరముగా వ్యావహారిక భాషావాదులతో మాటలపోట్లాట పెంచక చేయదగినపనులనంతయు జేసికొని నయెడల గ్రాంధికభాషావాదులు ఎదుటిపక్షము వారి వాదమువలని లాభమును పొందినవారగుదురని నమ్ముచున్నాము.

ఆంతువర్పు నగరము పూర్ణముగా జర్మనుల స్వాధీనమైనది. పూర్వకాలపు యుద్ధసానుగి శక్తిని గణించినచో నీ నగరవర్గములు దుస్సాధ్యములే. కాని జర్మను లుపయోగించిన ఫిరంగులు పదునారంగులముల మూతివి. వీనినుండి యా విర్భవించు నగ్ని గోళములు ఎనిమిదిమైళ్లు పరచు శక్తిగలవి. ఇట్టి ఫిరంగుల బలమునను వాయు విమానముల నుండి కట్టణముపై పడనైచు నగ్నిగోళముల మూలమునను జర్మనీవారు ఆంతువర్పును ఇంత త్వరగా తీసికొన గలిగినారు. అచ్చోటును సంతోషపడకొనిన బెల్జియనులును వారికితోడువచ్చిన కొద్ది బ్రిటిషు సైన్యములును ఎ తహాశా హాళిగ పోలినను నెంత సాహసము కనుపరచినను ఫలము లేక పోయినది. కావున తుట్టుతుడకా సైన్యములు నగరమును వదలిపెట్టి వెడలిపోవు వారైనారు. వారి కార్యక్రమమును నిర్ణయించు చుండిన బెల్జియము రాజుగారితో సహా ఆక్టెండు చేరుకొనినారు. జర్మనులకు నాంటువర్పు దొరకుట వారికి లాభమనుట నిజమేకాని బెల్జియను సైన్యము లాపట్టణమునడవివలె వదలినచ్చియుండుట చేతను, ఆ పట్టణమునుండి వచ్చిమముగా రాకపోకలు సలుపుటకు పెల్లునది హాలెండువారిదై సముద్రము బ్రిటిషుబలంతో తమగుట వలన వీలుకానందుచేతను, ఆంతువర్పు ఆక్రమించు కొనియు జర్మనులు మహాలాభము నందినవారు కారనుట స్పష్టము అయినను ఆంతువర్పు ఆక్రమణము జర్మనుల కొక విధమగు విజృంభణము నిచ్చిన దనుటకు నిదర్శకములు కలవు. వారి యుద్ధవిమానములు రెండు స్వాగిను నగరముపైకి సాహసించి 20 బాంబులు వైచినవి. కాని ఫలముమాత్రము ప్రయత్నమునకు తగినది కలుగలేదు. ఫ్రెంచివారికి కలిగిన నష్టము బహు స్వల్పము. వీరి యుద్ధవిమానములు జర్మనులవెంట బడినవి. జర్మనులు కియిను నదీయుద్ధప్రదేశము లందును కొన్ని చోట్ల మహాసరభసముగా మిత్రమండలి సైన్యముల కైకినురికి తిరస్కృతులైనారు. మిత్రమండలి సైన్యములే యచ్చటచ్చట కొద్దిపాటి విజయము లందినారట. నేడువచ్చినతంత్రీ వార్తలలో నొక్కటి బెల్జియమునందలి వెట్టరను ప్రాంతములలో మిత్రమండలి సైన్యములు జర్మనుల సైన్యములను 20,000 లను పరాభూతుల చేయుటకు వినిపించుచున్నది. దీనిని బట్టిమాడ నాంగ్ల మిత్రమండలివారు క్రమక్రమముగా తమ పశ్చిమ బాహువును పెంచుచున్నారనియు కొలది కాలముతోనే ఒక్కప్రక్కన ఆంతువర్పు వరకును రెండవప్రక్కన బ్రుస్సెల్సు వరకును వీరిబలము యుండగలవనియు స్పష్టమగుచున్నది. ఇదియే బెల్జియనులకై వీరుమరల బెల్జియమును స్వాధీనము చేసికొనుటకు నడుపనుండు మహా ప్రయత్నమునకు బునాదియని తోచుచున్నది. ఆంతువర్పు జర్మను చేతులొనుంట ఈపని కభ్యంతర మెప్పుడును కాజాలదు. కొందరనుకొనునట్లు ఆంతువర్పునుండి యింగ్లాండుకు పరచుగుండ్లు ఊహాప్రపంచమున మాత్రము తప్ప నింకెక్కడను లేవు. జర్మనులు ఆంతువర్పు నాక్రమించుకొనుట యెల్ల బెల్జియములోని దుర్గరక్షిత స్థానములను స్వాధీనమున నుంచుకొని వెనుకకు మరలగొట్టబడినప్పుడు ఆ స్థానముల నాధారభూమిచేసికొని నిలువ వలయునను నుద్దేశ్యమునగాని వేరుకాదు. ఆకాలమువచ్చుట కింకను నెంతోకాలము పట్టదని నమ్మువలసియున్నది. ఎట్లయినను ఆకాలము రాకమానదు. మధ్యరంగపుకథ యిట్లుండె. మాంటిస్సిగ్రోవారు సారజీనో చేరుచుండగా వారి రాకపోకల నిర్బంధించి వారి మార్గమును తెంచివేయ ప్రయత్నించుచుండిన ఆస్ట్రియనులపై హట్లాత్తుగ తిరిగికొని పోరాడి వారు 1500మందిని ఖయి

బిరోపా మహాసంగ్రామము.

బెల్లియము

అంట్యు జర్మనులవలన మగుట.

బ్రిటీషు యుద్ధ సాకాధికారుల ప్రకటన.

లండను అక్టోబరు 11:— (బ్రిటీషు యుద్ధ సాకాధికారులు ఈ క్రిందివిషయమును ప్రకటించిరి:— బెల్లియముదొర తనమువారు సాహాయ్యముకావలసిన కోరినందున అంట్యు నగర రక్షణమునకు జరగలు స్వార్థముగా రిగ్నాయకత్వముక్రింద మూడు నాకాసేనలను, పెద్దపెద్దశిరంగులను పంపినాము. ఈ సేనలు యుద్ధాది చివరకోజులలో అంట్యునగర రక్షణకు పోరాడును.

లాభము లేకపోయినది!

5 వ తారీఖు రాత్రివరకు బెల్లియనుల భూసేన, నాకా సేన నీతొకటి ప్రాంతమును జయప్రదముగ రక్షించినవి. కాని మంగళవారమునాడు, ఈరెండు సేనలను వెనుకకువెళ్ళక తప్పినదికాదు. అనగా వెలుపలికోటలను రక్షించుచున్న సేనలు ఈ కోటలను వదిలి లోపలికోటలను రక్షించు కొనుటకు వెళ్ళినవి. ఇది సందుచేసికొని జర్మనులు, వెలుపలికోటలపై శిరంగులను పెట్టి పట్టణముపై అగ్నివర్షమును కురిపించిరి.

లోపలికోటలు.

బుధవారమునాడును, గురువారమునాడును ఒకచెంప జర్మనులు నగరముపై దయాదాక్షిణ్యములేక అగ్నివర్షమును కురిపించుచుండిరి. ఒక చెంప బెల్లియను సైనికులులోపలి కోటలను రక్షించుచునే యుండిరి.

బ్రిటీషు సైనికులనష్టము స్వల్పము.

బ్రిటీషు సేనల ప్రవర్తన పొగడదగియున్నది. బ్రిటీషు సైనికులు కందకములలోనుండి పోరినందున 8 వేల సేనలలోను 300 టికి తక్కువగ నష్టమైరి.

ఇప్పుడు అంట్యులో జర్మనులతో పోరాడుచున్న సేనలసాహాయ్యమునకు క్రొత్త సేనలు వచ్చుకరకు కాకపోయినను, ఇంక కొంతకాలము వరకయినను అంట్యు జర్మనుల చేతిలో పడకుండ రక్షించుటకు వీలున్నది. కాని అట్లుచేయుటవలన ముందు ఎత్తబోవు ఎత్తులకు చాలనష్టము కలుగును.

బ్రిటీషువారి ప్రోవలపై బదులు

ఇది గాక గురువారమునాడు బ్రిటీషు సేనల సాహాయ్యమునకు క్రొత్త సేనలు, ఆహారపదార్థములు, మొదలగునవి వచ్చుచున్నామని లోవెరెన్ వద్ద తమఅధీశులు చేసికొనవలసిన జర్మను సేనలు ప్రయత్నించినవి. లోవెరెన్ వద్ద బెల్లియను సైనికులు మంచిభోగ్యసాహసములతో పోరాడిరి కాని జర్మను సేన తమ సేనకన్న ఎంతో హెచ్చుగానున్నందున వెనుకకు వెళ్ళి నలసి వచ్చినది.

పట్టణమును నదిలిపెట్టుట.

సంగతి సందర్భములు ఇట్లున్నందున, బెల్లియను, బ్రిటీషు సేనలు సులభమైనవిని నగరమును వదిలి పోవనిశ్చయించుకొనిరి.

బ్రిటీషు సేనలు.

మీరు వెనుకకు వెళ్ళండి వెనుకనుండివచ్చి మీమీదపడకుండ జర్మను సేనలను మేము ఆపుతాము అని బ్రిటీషు సేనాని, బెల్లియను సేనానితో చెప్పెను. అట్లుకాదు. మీరే వెనుకకు వెళ్ళుదు! మా సేనలే నిలిచి జర్మను సేనను ఆపుతుంది. అని బెల్లియను సేనానియును జెనరల్ డి. నైజుగారు జవాబుచెప్పిరి. బ్రిటీషు నాకా సహాయములు మూడును నాటి రాత్రి నడచి వెంటనే వెళ్ళుట చేరి ఆచ్చట రైలు ఎక్కినవి. ఈ మూడు పటాలములలో రెండు పటాలములు సురక్షితముగ ఆపైందు నగరము చేరినవి. మూడవపటాలము జర్మనులు అడ్డగించి ఆపైందుకుపోనియ్యలేదు. అంతట ఆపటాలము హార్టు వద్ద హాల్ందు దేశములో ప్రవేశించినది. హాల్ందు తటస్థముగ నున్నది. ఆదేశములో యుద్ధముచేయుచున్న ఏదేశపు

దీటుగ కొనినారు. రమారమి 500 ని యుద్ధమున జంపియో ప్రణితులను జేసియో వదిలినారు. జపాను సైన్యములు కయాచోను ముట్టడించుచుండ వారిపై వెనుకనుండియు ప్రక్కనుండియు గుండులను బరపుచుండిన ఇల్లిన అను జర్మనుయుద్ధనానను, తత్ప్రాంతమునందలి జర్మనుకోటనుగూడ రెండ జపాను యుద్ధపుష్కవలు శాంతికనిపినవి.

సైనికులును, ఆయుధములను పట్టుటకు వీలులేదు. కాబట్టి ఆ దేశములో ప్రవేశించిన మూడవ పటాలము ఆయుధములను వదిలివేసినది. బెల్లియను సేన ఏవిధముగ యిబ్బందిలేకుండ వెనుకకు వెళ్ళినది.

ఘోటు పట్టణమునుండి బ్రిటీషు నాకాసహాయములను, బెల్లియను సేనలను వెనుకకు వెళ్ళుచుండగా, కొత్తగొన్ని బ్రిటీషు సేనలు వచ్చి కలసివి. కొత్తవచ్చిన సేన పెద్దశిరంగులను, ఇతర ఆయుధములను భుండ్లలో చేసికొనివచ్చినది. ఈబండ్లకు ఏవిధముగ మొప్పును కలుగుతుండ బ్రిటీషు నాకా వైమానికులు వైకుండి కాపాడుచుండిరి.

పట్టణవాసులస్థితి

నాశనము కావించుట తగులవకుచున్న అంట్యు నగరమునుండి జనులు వేలకువేల పడమటివైపుకు వెళ్ళుచున్నారు.

బెల్లియమురాజు - సేనలు.

రాజుగారికి దెబ్బతగిలినట్లున్నది.

లండను అక్టోబరు 11:— (ప్రార్థన 6-40) బ్రిటీషు వారియొక్కయు, బెల్లియమువారి యొక్కయు, ప్రధాన సేనలను, బెల్లియమురాజు ఆల్బర్టుగారును ఆపైందు తేచుముగా ప్రవేశించిరి రోసెన్ బాలునుండి వచ్చిన యొక బెల్లిగ్రాము వలన దెలియుచున్నది. అంట్యునుండి లేచి వచ్చిన ప్రజలు ఆల్బర్టు రాజుగారిచేయిని గుడ్డలో వైకట్టుబడి యున్నదని చెప్పుచున్నారు.

రాజిగారు లండను చేరుట.

బెల్లియమురాజిగారు లండనునగరము చేరినది చెప్పుచున్నారు.

చమురుతోట్లు-నష్టపులు.

అంట్యులోని చమురు తోట్లను బెల్లియమువారే తగులబెట్టిరి. మోటారుబండ్లకు వినియోగించు పెట్రోలును కూడ తగులబెట్టిరి. భావ్యపుకొట్టును, నితరసరకుల గిడ్డంగులను, శత్రువులనకముకాకుండ నిర్మూలముగావించిరి.

పట్టుకొనిన లాభములేదు.

బెల్లియము సేన లెక్కించుగాని పోయినందున ఈ కోటను పట్టుకొనిన లాభములేదు. ఇది లేకపోగా బెల్లియము సేనలు మిత్రమండలితోచేరి యంతయు మేలజనర్ప వచ్చును.

వట్టుపడక పూర్వమే ఖాళీచేయుట.

జర్మనీవారి ప్రచరము.

ఆప్టెన్బర్గ్ అక్టోబరు 11:— (సుధ్యాహ్నము 2-20) జర్మను లిట్లు ప్రకటించిరి:— జర్మనులు అంట్యు ప్రవేశించక పూర్వమే బ్రిటీషు సైనికులను, బెల్లియము సైనికులను, వదిలివెట్టిపోయిరి. కోటను స్వాధీనముచేయు ఏగ్నాటులు బొగ్గోమాట్టరు (గ్రామాధికారి)తో జరుపబడినవి.

ఖయిలీసంఖ్య తెలియను.

ఎందరు ఖయిలీలు పట్టుకొన బడినవియు రూఢిగా చెప్ప వీలులేదు. ఆహారపదార్థములు చాలాపట్టుకొనబడినవి.

జర్మను సేనాని గౌరవించుట.

జర్మను సేనాని బేస్లెరుగారికి జర్మను చక్రవర్తిగారు “డా-మెరిట్” అయి బిరుదు కొనగి సత్కరించిరి.

ప్రకటనము.

కమాండరు, జనరల్ బేస్లెరుగారి ప్రకటనము గావించిరి:—నిగోధకార్యములేమియు చేయరయెడల ప్రజల యాస్తి రక్షింపబడును. ఒకవేళ, అట్లుచేసినచో యుద్ధనియముల ప్రకారము శిక్షించెదము. శ్రౌగార విలసితుగు మీ పట్టణము కూడ పాడగును.

బెల్లియమువారి నిరోధము.

అలహాబాదు అక్టోబరు 11:—పయోనిరుపత్రిక లండను విశేషము 9 వ తేది నీ బెల్లిగ్రామును పంపినాడు:— అంట్యులోని బెల్లియము దేశములుమాపిన నిరోధము కడు త్వాఘనీయముగ నుండినదనుచున్నారు. బయటి కోటలలో నున్న శిరంగులను, మందుగుండ్లను జర్మనులు పట్టుకొనినటు అబద్ధము. జర్మనీవారు తమకుడివైపుసేనలను తిరిగి బలపఱచుకొనిరి. మధ్య గ్రామము బలహీనుగ నున్నది.

అంట్యుయుద్ధము ఘోరమైరికాదు.

లండను అక్టోబరు 11:— అంట్యు నగరమునకు విశేష నష్టము కలుగలేదు. మోటారుబండ్లకు, విమానములకు వుపయోగించు పెట్రోలు జర్మనీలో ఆయిపోయినది అయోగి అంట్యులోనున్న పెట్రోలుగొట్టముకూడ ఎదురుకొనుట బెట్టితిమా! అని జర్మనులు పన్నాతైపము నొందుచున్నారు.

జర్మనులనష్టము విపరీతము.

అంట్యుయుద్ధాదిలో జర్మనులు చాలనష్టమును పొందినారని బ్రుసెల్సునగరమునుండి వచ్చినవాస్తవలన తెలియుచున్నది. దెబ్బలుతిన్న జర్మను సైనికులను 5 రైళ్ళలోవేసి బ్రుసెల్సునగరముగుండ జర్మనీకి పంపినారు. ఒక్కొక్కరైలుకు 40 పెట్టెలుండెను.

అంట్యును కొత్తవీరిక.

జర్మను దొరతనమువారు హెర్ వన్, డెర్ స్కూల్జూజుగారిని అంట్యునగరమునకు వీరికగ నియమించిరి. వాన్ గారిని ఒగ్గోమాట్టరుగ నియమించిరి.

అంట్యు పడిపోవుటకు పూర్వము.

అలహాబాదు అక్టోబరు 11:— పయోనిరు పత్రికకు లండనునుండి ఈ క్రింది తెలిగ్రాము వచ్చినది:—అంట్యు ఇక జర్మనుల చేతిలో పడునగా లండను బ్రెస్సుపత్రిక ఈ క్రింది విషయములను వ్రాసినది:—అంట్యు శత్రువులచేతిలో పడినందున ప్రస్తుతపు యుద్ధపు పోకడకు ఏ విధముగ భాగము కలుగదు. అంట్యు శత్రువులనకము పక్షమున యురకక్షుల సేనలను అంట్యు నగరమునవదిలి యుద్ధభూమికి వెళ్ళుటకు ఆనకాశంకలును. ఖాళీకోటలు, ఖాళీనగరంజర్మనులచేతిలోపడు దీనివలనవారికి ఏవిధముగ లాభములేదు. అటులేఒక్కలాభము మాత్రముకలదు. బెల్లియమునుండి జర్మనులను వెళ్ళగొట్టుకాలము వచ్చినప్పుడు అంట్యును చేతులో నుండుటవలన వారు తమ సేనలను రక్షించుకొన వచ్చును. బహుశాకొన్ని రోజులలోనే జర్మనులను బెల్లియమునుండి వెళ్ళగొట్ట వచ్చును.

ఇంగ్లాండు.

హాల్లేనుగారి యువన్యాసము.

భవిష్యత్సంతానమును రక్షించుట.

లండను, అక్టోబరు 10:—యూకేసిలుపట్టణమున, వైకపుండుహాల్లేనుగారు జనులను సైనికులుగ జేర్చు సందర్భమున రెండు ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. అందిట్లు చెప్పిరి:— మనము మూడురాష్ట్రములవారితో సంధిచేసికొని, స్నేహముగన్న సమయముననీయుద్ధముసంధివించుటమనయ్యవచ్చును. మనమెంటు రిగానున్న పుడు ముట్టడించియుండినయెడల మనము కష్టముల పాలైయుందుము. జర్మనీదేశీయుల బుద్ధిసంతయై వైకల్యము గావించుచున్న యుద్ధకాంక్షను పూర్తిగ నణచివేయుటయే మన సంధివరకుగా నుండవలయును. ఇట్టిభయమునుండి భవిష్యత్సంతానము రక్షింపబడవలయును.

నష్టమయిన బ్రిటీషు సైనికులు

లండను అక్టోబరు 10:—ఈక్రిందివారికి యుద్ధములో దెబ్బలు తగిలినవి:—కవైసు బోయలు, రెండవ లెఫ్టి సెంటు, ఏ. ఎఫ్ కోలియన్సు; లెఫ్టి సెంటు స్పెడ్జు, కవైసు జి నేడరు, లెఫ్టి సెంటు ఎఫ్. ఇ. స్టాబ్బర్ట్, మేజరు ఎం. వెల్ష్, కవైసు జే. హెచ్చి యార్డేగార్డు ఈక్రిందివారికి దెబ్బలుతగిలినవి. ఖయిలీగ పట్టుకొనబడిరి:—లెఫ్టి సెంటు జే. మిల్లరుగారు.

ఈక్రిందివారు కనుపడుటలేదు:—

లెఫ్టి సెంటు ఎన్. క్రెస్టిగారు, బెల్లులు తగిలి కనుబడినవారు:—కవైసు బ్రోడ్రిపు, లెఫ్టి సెంటు డబ్లియ, ఓమోలము, మేజరు ఇ. ఆర్. కోలిన్సు, లెఫ్టి సెంటు ఎర్. కమ్మింగ్, రెండవ లెఫ్టి సెంటు అడాను, మేజరు జి. ఈవర్స్, రెండవలెఫ్టి సెంటు క. హెన్స్టాకు, రెండవలెఫ్టి సెంటు, క. హూవరు, లెఫ్టి సెంటు, కన్నలు ఎన్. సి. బాక్సును, లెఫ్టి సెంటు, ఏ సి. హాన్సుటను, లెఫ్టి సెంటు, మెర్బ్రయసు, కవైసు ఆర్. మూడి, కవైసు ఆర్. పి. మారిసు, మేజరు లార్డుస్టేవార్డు, మరె, లెఫ్టి సెంటు ఓల్ఫ్ బి, లెఫ్టి సెంటు జి. టి. కోస్, లెఫ్టి సెంటు ఆర్. నై. వైసుబాటసు, లెఫ్టి సెంటు ఎర్. స్టోయసు. వైస్ కవైసు, హెచ్చి సేరెబర్న్, కవైసు, పీవెస్సు, కవైసు జే. బి. కైలరు, మేజరు ఎఫ్ ఫోయిట్సు, లెఫ్టి సెంటు లెఫ్టి సెంటు బి. మాంటుగోమెరీ, గారు. లెఫ్టి సెంటు సి. ఎర్. టిజోన్సుగారికి జబ్బవీనా, ఆఫ్రికావైపుతి భాగమునందు దెబ్బతగిలినది. ఖయిలీగా పట్టుకొనబడిరి. రెండవ లెఫ్టి సెంటు వి. ఫిలిపుగారికి దెబ్బలుతగిలి ఖయిలీగా పట్టుకొనబడినదియు, మేజరు జి. క్రెడ్డిసుగారికి దెబ్బలుతగిలి నట్లును, అనధికారులు జేయుచున్నారు.

యుద్ధ సమాచారము.

లండను అక్టోబరు 12:— నిన్న రాత్రి 11 గంటలకిట్లు ప్యారిసులో ప్రకటించబడినది:— లాస్సిగ్ని దగ్గర జర్మనీవారి పతాక మొకటి పట్టుకొనబడినది. ఇంతకంటే విశేష మేమియు లేదు. నేటి యుద్ధపు స్థితిగతు లగ కూలముగ నున్నవి.

ఫ్రాన్సు.

తీవ్రమగు ముట్టుడి.

మిత్రమండలి కనుకూలము

లండను, అక్టోబరు 10:— ప్యారిసుపట్టణమునం దిట్లు ప్రకటించబడినది:— యుద్ధము జగ్గుచున్నది. మిత్రమండలి కనుకూలముగనున్నది. చాలచోట్ల శత్రువైద్యులు తీవ్రముగ ముట్టడించినను, మన సేనాముఖము చెక్కుచెదరలేదు.

పరాసు, జర్మనుల గాలియోడలు.

మాడుపార్లు దీక్షానట.

లండను అక్టోబరు 10:— (రాత్రి వేళ 9-30) వాస్తవప్రకటనా సంఘమువారిచే నిది ప్రకటించ బడినది:— అక్టోబరు 9 వ తేది మొదలు 8 వ తేదినాటి గడవిడ యేమి యులేదు. అంతయు నెమ్మదిగ నుండినది. పగలువేడిగ నుండి నది కొంచెము మంచుమాత్రము పట్టినది. రాత్రులందు వెన్నెల ప్రకాశమానముగా నుండుటవలన శత్రువులను ముట్టడించుటకు వీలులేకుండెను. ఇందువలన చిన్నచిన్న పోరాటములు ఫిరంగులతో జరిగినవి. ఇదియిట్లున్నను సోమవారము నాడు మాత్రము పరాసు వారియొక్కయు, జర్మనుల యొక్కయు వాయువిమానములకు 50 పర్యాయములు జగడము జరిగినది. రెంటిలో పర్యవసాన మేమియు లేరలేదు. మూడవదానిలో ప్రెంచివారు జయముపొందిరి.

గాలియోడ.

పరాసువారు ఇరువురుజర్మనులను కాల్చి హతులగుచుం చిరి. మఱికొందలు పరాసు సైనికులు మఱియొక అశుభతమగు కార్యమును నెరవేర్చిరి. వీరుబాగుగనులలో పనిచేయుచును మృత్యు. వీరొకగనిని జర్మనీవారి ఫిరంగిక్రిందకాటుకు సారంగము పెట్టి అందు నుండుటెట్టి ప్రేత్సరి.

పరాసువారి యింకొక ప్రకటన

మఱియొక పత్రికలో నీ విధము గా నున్నది:—

లిట్టికి. వైద్యులభాగమున గుఱివుదళముల పోరాటము జరిగినది. అరాసుకు ఉత్తరమునను, అగ్నేయమునను, నెడ్డపోరాటము జరిగినది. మ్యూసుయొక్క ఉన్నతభాగమును శత్రు సేనలు తీరముగా ముట్టడించినవి. లా - బాస్సీ ఆర్మెంటేయినకును, కాస్సెలకును మధ్య గుఱివుదళముల పోరాటము జరిగినది. ఆఫ్టలము సరియైనది కానందున, నిది చాలగొంద గోళముగా నుండినది. ఆయిన్ నదికి, ఉత్తరమున చాలచోట్ల మనకులాభమే చేకూరినది. నెయింటు మిహియల్ ప్రాంతము లందు చాల అభివృద్ధిని గాంచితమి.

ఆంగ్లో - పరాసు సేనలు.

20 వేల జర్మనులను తరుముట.

లండను అక్టోబరు 11:— శనివారముప్రార్థన వెల ౪౫ సమీపమునందలి క్వీన్ తెరంచెటి దగ్గర ఆంగ్లో పరాసు సేనలు 20 వేల జర్మను సేనను వెనకకు నొట్టిరి.

జర్మని

బండ పోరాటము.

జర్మనులు వంతెనలను పడగొట్టుట.

వెట్రాగ్రాను అక్టోబరు 10:— (రాత్రివేళ 9-45) :—తూర్పు ప్రెషియాలో బండపోరాటము జరుగుచు న్నది. జర్మనులు లిక్చనుండి లేచిపోవుచు వంతెనలను పడగొట్టిపోయిరి. విస్సులానది సమీపమున ఫిరంగులతో పోరాటము జరుగుచున్నది.

ప్యారిసుపై బాంబులు

లండను అక్టోబరు 11:—నేడు రెండు జర్మను విమానములు ప్యారిసు నగరముపై 20 బాంబులను వేసినవి. ముగ్గురు చనిపోయిరి. 14 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. రెండుబాంబులు ప్రేలకలేదు. ప్రెంచివైమానికులు జర్మను విమానములను పడగొట్టకలెనని వెంటఁబలుచున్నారు.

జర్మను సేనల ఉనికి

అలహాబాదు అక్టోబరు 11:— 9 వ తాకిఖున లండను నండి పంపిన పత్రికకు ఈక్రిందితెల్లిగ్రాము వచ్చినది:—

జర్మనులు ఎడమవైపున నున్న సేనలను దిట్టపరచినారు. సేనను చాలమట్టుకు ఎడమవైపునకు పంపుటవలనమధ్యరంగము బలహీనముగ నున్నది.

ఇటలీ.

ఇటలీ దేశము.

యుద్ధమంత్రుని యేర్పాటుచేయుట

లండను అక్టోబరు 11:— రోము యుద్ధమంత్రుని జనరలు, జెప్పిలిగారు యేర్పాటు చేయబడిరి.

తూర్పుఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికాయుద్ధము.

వైస్రాయిగారికి వచ్చినవార్తలు.

సిమ్లా అక్టోబరు 11:— తూర్పు ఆఫ్రికాలో జరిగిన యుద్ధమును గూర్చి తూర్పుఆఫ్రికా గవర్నరు వైస్రాయిగారికి ఈక్రింది టెల్లిగ్రామును పంపినాడు:—జర్మను సేనగాజియన్ యనునదనున్న బ్రిటీషుస్థానము వైపడి ఫిరంగులను విపరీతముగ కాల్చినారు. మన సేనఫిరంగి గుండ్లను లెక్కచేయక శత్రు సేనవైపడినది. మనసేన శత్రు సేనముమాడు మైళ్ళవరకు తరిమినది శత్రువులు తుపాకులను, మందుగుండు సామానును నదలిపారి పోయిరి. ఇండియను సైనికులలో ఒకఆఫీసరు చని పోయినాడు. కొంతమందికి దెబ్బలుతగిలినవి. తరువాతివార్తలు నాకు వచ్చిన వెంటనే మీకు తెలుపుతాను.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియాను సైనికుల నష్టము.

లండను అక్టోబరు 11:—నెటింజీ నెరాజెవో దగ్గరకు మాంటినిగ్రో సేనను వెళ్ళియ్యకుండ చేయుదలంపుతో 20 వేలమంది ఆస్ట్రియావారు వెళ్ళుచుండగా ఎక్కడనుండియో వచ్చి మాంటినిగ్రో సేనలమీద పడినవి. మొదటిదినమున జరిగిన యుద్ధమునందు దెబ్బలు తగిలియో, చనిపోయియో, ఆస్ట్రియావారు 1500 మందినష్టమైరి. హతశేషులుకాలినోవలన వైపునకు మరలిరి. రెండవరోజున జరిగిన యుద్ధములో 500 మందికి నష్టము కలిగించి మాంటినిగ్రోవారు చాలమందిని ఖియదీలుగ పట్టుకొనిరి. వీరియొద్దనుండిన చాలసాధన సామగ్రినికూడ పట్టుకొనిరి.

హిందూ దేశపు సేనలు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 11:—ఇదిగరకు హిందూదేశము నందలి సేనలన్నిటికి సేనాధిపతిగ నుండిపోయిన సర్. ఓ. మూర్ డ్రేగారు లండను ప్రెస్సుపత్రికకు ఈక్రిందివిషయమును వ్రాసిరి:—ఇది వరకు హిందూదేశమునుండి ఇతరదేశములకు పంపు సేనలకు కావలసిన వైచ్చని దుస్తులను ఇతర సౌకర్యములను గవర్నమెంటు వారు వెల్లికొల్పింజగ సప్లయచేయుచున్నారు. కాబట్టి హిందూదేశమునుండి యూరోపుకువచ్చిన ఇండియను సైనికులకు సాహాయ్యము చేయదలచు కొన్నవారు, దెబ్బలతిన్న సైనికులకును చనిపోయిన వారి కుటుంబములకు, పిల్లలకును ధనసాహాయ్యముచేసిన బాగుండును. పంపదలచు కొన్నవారు ఇండియాలోని అడ్డుటెంటు జెనరలుగారి ద్వారా పంపవలెను.

క్రాంతిసేన.

ఇంగ్లాండుదేశము నందలి వివిధ సేనలనుండి ఇట్లుమైన వారిని ఏరి యుద్ధమునకు పంపుటకు 14 వ పటాలమును సిద్ధము ముచేయుచున్నారు.

దక్షిణహిందూస్థానము

చెన్నపురి యుద్ధ సహాయనిధి.

కూనూరు అక్టోబరు 11:—చెన్నపురి యుద్ధ సహాయ నిధికి సహాయము చేయుటకే కాదయిటు మందుసామానులు తయారుచేయు పిల్లలొకచిత్ర ప్రదర్శనమును యేర్పాటుజేసిరి. ఇది నన్ని సాయంకాలము కాడ్డయిటు ఫ్యాక్టరీ ఇన్ స్టిట్యూట్ గ్రాండ్లో జయప్రదముగ జరిగినది. దలేగారి యాజమాన్యము క్రింద నెన్నియో ఆర్మిలు శ్రేష్ఠవర్తముగ నిర్మింప బడినవి. విలియము డ్విడ్డెలను పేరుతో నొకబొమ్మ నిర్మింపబడి గురి పెట్టి కాల్చబడినది. చాల మంది పిల్లలు దానిచుట్టుచేరి కుండ్లు పొడుచుటకు ప్రయత్నించిరి. బెర్లిను నగరమునుండి వియన్నా పట్టణమునకు దిగిజయ యాత్రచేయబడిన దీని జండాలమీద వ్రాసి, రాజభక్తిని కనుపరచుచు, ప్రేతుల నెక్కించుకొని కొండచుట్టును వెళ్ళి వచ్చినవి. ఇందుకు గాగా వీరినండి కొంత సామగ్రి వసూలు చేయబడినది. లాస్సె మెమో

రియలుస్కూలు స్వాండువాయింపబడెను. హమిల్టనుదొరసాని గారిని ప్రదర్శనమును ప్రారంభించవలసినదని కోరుచు, ఇంసు వలన యుద్ధనిధికి సహాయము చేయుటయేగాక చిన్నపిల్లల హృదయములలో రాజభక్తి నాటుకొనునట్లు చేయవచ్చునని కర్నూలు బిలింగుటనుగారు, నెలవిచ్చిరి. పిట్టిగరల్లు, అడమ్సు దొరసానిగార్లచే నేర్పబడిన చిన్నపిల్లల సంగీతముతో నాప్రదర్శనము ముగింపబడినది. ఈ ప్రదర్శనమువలన చాల సామగ్రి వచ్చినది.

సిమ్లా

అప్పురు ఇండియా స్వాంకు.

సిమ్లా అక్టోబరు 10: అప్పురు ఇండియా స్వాంకుస్థితి గతులను గురించి, కార్యనిర్వాహకులు కొన్ని సంగతులను తెలియజేసిరి. భాగస్వాములకు రావలసినసామగ్రిను, నిలవవేసి కొనిన వారికి రావలసిన ధనమును పూర్తిగ నిచ్చివేయగలరట.

బిరుదును తొలగించుట.

సిమ్లా అక్టోబరు 10:—ఇండియా పెట్టులో నిట్లు ప్రకటించబడినది:— చెన్నపురిలోని గలాము మహమ్మదుగారి ప్రసక్తన సరిగలేనందున భానుబహద్దరు బిరుదును తీసివేయబడినది.

రాజప్రతినిధిగారి కుమారుడు.

వైద్యసామర్థ్యములకు గౌరవించుట.

సిమ్లా అక్టోబరు 11:— శ్రీచార్జి సార్వభౌమునియొద్ద నుండి, మనరాజప్రతినిధిగారి కితింతివాస్తవవచ్చినది:— మన రాజప్రతినిధిగారి కుమారునకు యుద్ధములో దెబ్బలుతగిలినది. వరుసగా మూడుదినములు శత్రువు ఫిరంగులుప్రేల్చి గుండ్ల వర్షముకురిపించి యెన్నియొకవ్యములు కలుగజేసినప్పుడు మీ కుమారుడుచూపిన వైరసామర్థ్యములకు మెచ్చుకొని. డి.ఎస్. ఓ.అను బిరుదునునిచ్చుచున్నాను. వీరికి తగిలినదెబ్బ నయమగుచున్నది.

వైస్రాయిగారు.

యుద్ధవార్తలు.

సిమ్లా అక్టోబరు 11:— 9 వ తాకిఖున బెల్జియము సేనలు ఆంట్వర్పునగరమును వదిలివెళ్ళినమాట నిజమేనని ఇంగ్లీషు దొర తన మువారు వైస్రాయిగారికి తెల్లిగ్రాము పంపినారు.

బొంబాయి.

మల్ జాన్సీమరు.

బొంబాయి అక్టోబరు 10:—ఆస్ట్రేలియానుండి టపాలతో మల్ జాన్సీమరు శనివారము ఉదయము బొంబాయికి వచ్చినది. నేటిమధ్యాహ్నము టపాలుజేసికొని ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళును.

సర్ నారాయణచంద్రా వార్కరు.

ఇందూరుదివాను పనికి రాజీనామా యిచ్చుట.

బొంబాయి అక్టోబరు 11:— సర్ నారాయణచంద్రా వార్కరుగారు ఇందూరు దివాను పదవికి రాజీనామా యిచ్చి రని చెప్పుచున్నారు. వీరు బొంబాయి ప్రెజ్డెంట్లో స్వాగ్రహ మూర్తి పదవిని చాలించుకొని 1913 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ లో నెలకు 5 వేల రూపాయల జీతముమీద నీయుద్యోగములో ప్రవేశించిరి.

సర్ నారాయణ చంద్రవార్కరుగారు దివానుపదవి రాజీయిచ్చి బొంబాయిలోనున్న స్వగృహమును చేరినారు.

అర్ధశాస్త్రము—సంఘశాస్త్రము

బొంబాయి అక్టోబరు 11:— ఇండియా దొరతనము వారు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునకు ఏప్రిల్ 12 వేలనా యలు సాహాయ్యము చేసెదనని చెప్పినారు. ఇందులో కొంతదెబ్బపెట్టి బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు అర్ధ సాంఘిక శాస్త్ర పరిశోధనాలయమును పోషించుటకు అంగీకరించిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రము.

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 10:—మానసియలగు డాక్టను ప్రెయిలుగారు మొన్న శ్రేష్ఠవారము సంయుక్త రాష్ట్రముల పోలీసుఇన్ స్పెక్టరు జనరలుఉద్యోగమునందు తిరిగి ప్రవేశించిరి వీరిమధ్య నెలపుచ్చుకొని ప్రస్తుతము పనిలోచేరి

వివరములకు దొంగతనపు కేసు

అలహాబాదు అక్టోబరు 11:—వివరములకు దొంగ తనపు కేసులో 8 గురు సాక్షులు విచారించబడిరి. బ్యాంకుకు నిధివరకు నాకరుగనుండి మహమ్మదు అనునతని భాగ్య తన సాక్షులులో ఒకడు చెప్పెను:—నాపేరు, ముసామతు హాలిమా, వాలీమహమ్మదు, అబ్దులు సామదు బ్యాంకు ఆధీనముగా కనదును విప్పి నోట్ల సగముముక్కలను తీసికొనిరి. ఈసరి వాలీమహమ్మదునివాసములో జరిగినది. ఇతడు బ్యాంకు ఆధీనములో కాపురము. తరువాత వీనిని గోడకన్నములో పెట్టి వైన మళ్ళుల్లాసిరి. అంతట కొంత సేపయిన తరువాత ముద్దాయి వాలీమహమ్మదు నోట్లనుతీసి పోయెను. కేసు 22 వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది.

బర్మా

లైట్ నెంటు గవర్నరుగారు

అలహాబాదు అక్టోబరు 10:—వీరు నానిటాలలో 16వ తేదిని బయలుదేరి, రామగరు, ఛేనాలీలను దర్శించి 21వ తేదికి అలహాబాదు చేరుదురు.

బర్మాపోస్టుమాస్టరు జనరలు

బర్మా అక్టోబరు 11:—డెల్టెయ్యు. సగరుల్యాండుగారు త్వరలోనే బర్మాపోస్టుమాస్టర్ జనరలు ఉద్యోగములో ప్రవేశించుదురు వీరు ప్రస్తుతము సెలవుపొందున్నారు.

దర్శనదేశీయులను పట్టుకొనుట.

రంగూను అక్టోబరు 10:—కలకత్తానుండి రంగూనుకు స్త్రీమరులుపోవుమార్గము సురక్షితముగనుండుటచే పదివందల స్త్రీమరులకు వైగా యిక్కడకు వచ్చినవి. ఎల్లాహాదు అను నాశ్వేదేశపు స్త్రీమరుకూడ నేడిక్కడకు వచ్చినది. దీనివూడ నిద్దరు జర్మనీదేశీయు లుండిరి తెలిసి పీరినిపట్టుకొని పోలీసు కమిషనరుయొద్దకు తీసికొనిపోయిరి.

పంజాబు

పంజాబు సంగీత సంఘము.

లాహోరు అక్టోబరు 10:—హిందూస్థానీ బ్యాంకుకు సంబంధించిన దౌలతురాయిగారు పంజాబు సంగీత సంఘము నకు, మేనేజింగు డైరెక్టరుగ నున్నారు. ఈసంఘమును యెత్తివేయుటకు, న్యాయమూర్తి హామీలాలగారు నేడు సాక్షులముగా ఉత్తరువుచేసిరి.

కోర్టు వ్యవహారములు.

న్యాయమూర్తుల యాసాన నిర్ణయములు.

ఈవారమునం దీక్రిందినిర్ణయముల ననుసరించి హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు పనిచేయుదురు. మొదటిఅప్పీల్లను పరిష్కరించుటకు రెండవ అప్పీల్ లో కోర్టు లుండును. ఒక్క చానిలో ఆక్టింగు చీఫ్ జడ్జి, జడ్జి శేషగిరిఅయ్యగారును. రెండవచానిలో శంకరనాయర్, స్పెక్టల్ గార్డును, పనిచేయుదురు. మూడవ అప్పీల్ లో కోర్టులో ఎయిలింగు, హాసేగార్డు క్రిమినల్ అప్పీల్లను, రెండవ అప్పీల్లను విచారించుదురు. ఓల్డు ఫీల్డు తయార్జిగార్డు నాల్గవ అప్పీల్ లో కోర్టులో రెండవ అప్పీల్లను, మిసలేయన్ అప్పీల్లను విచారించుదురు. మొదటి మూడుకోజులు మాత్రము సహజీవయ్యగారు, నేపీయర్గార్డు అయిన ఆఫ్ఫెల్ కోర్టులో రెండవ అప్పీలుకేసులను విచారించుదురు. పిమ్మటరెండవకోజులును ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ చెరి యొకకోర్టులో కూర్చుండి, అడ్మినిస్ట్రేషన్ మిసలేయన్ పనిని చూతురు. బేక్వెల్, కుమారస్వామిశాస్త్రిగార్డు ఒరిజినల్ సైడులో పనిచేయుదురు. బేక్వెల్ గారు సోమవారమునాడు ఇత సార్వైక్ సీ కోర్టులోను, కుమారస్వామిశాస్త్రిగారు బుధ వారమునాడు సారాంశముల కోర్టులోను పనిచేయుదురు.

వెసెంటుదొరసానిగారి ప్రసంగము:—రేపుసాయం కాలము 6 గంటలకు తిరువల్లి క్లౌజి హిందూహైస్కూలు హాలునందు అనివెసెంటుదొరసానిగారు “స్వతంత్రములు, విధులు” అనువిషయములనుగురించి ప్రసంగముగావించుదురు. న్యాయమూర్తి సహావయ్యగారు సభాధ్యక్షతను వహించుదురు.

మదరాసు హైకోర్టు.

[న్యాయమూర్తి బేక్వెల్ గారు.]

న్యాయవాదుల వివాదము.

1910 వ సం॥ వ వక్టీల్ తాతాచారియగారు మదరాసు లాటరీముకు ఎడిటరుగ నుండిరి. వక్టీలు కె. రామ చంద్రయ్యగారు ప్రాప్రయిటరుగ నుండిరి. ఆసంవత్సరమున ప్రాప్రయిటరుగారు ఎడిటరుగారికి కొన్ని పుస్తకములు, కొన్ని మేగజీన్లు మదరాసు లాటరీముకు సుపుటములు కొన్ని మున్నగువానిని ఇచ్చియుండిరి. వానినిగూని, వాని విలువ రమారమి మూడువేల రూపాయల చిల్లరనుగాని రాబట్టుకొనుటకు రామచంద్రయ్యగారు తాతాచారి యగారిమీద దావాతెచ్చిరి. తనకుచేరవలసిన జీతమును కాంట్రాక్టువరకులకు భంగము కలిగించినందున; తన కేరపడి ననష్టమును చేరి సుమారు నాలుగువేల రూపాయల చిల్లరను పొందుటకుగాను తాతాచారియగారు గానుచంద్రయ్యగారి మీద కాంట్రీ పీటీషన్ దాఖలుచేసికొనిరి. విచారణ జరిగెను. పుస్తకములను, లేదా వానివిలువ 400 రూపాయలను, ననవద్దనండు మేగజీన్లను, జూల్యును, లేదా, వానికెగాను రూ॥ 25 లను లాటరీముకు వెనుకటిసంచికలను, లేదా, వానివేల రూ॥ 800 లను నీతియన వారి కియ్యవలయునని యుత్తర వ్రాసెరి. ప్రతివాది వాదిమీద తెచ్చిన దావాకు కాలదోషము కలిగినను కారణముతో న్యాయమూర్తిగారు దానిని ప్రోసివేసిరి.

[న్యాయమూర్తి: కుమారస్వామిశాస్త్రిగారు.]

ఒక మేజిస్ట్రేటుగారి అక్రమ చర్య.

56 రూపాయలుగల రూకలపంచిని, రెండుపాత్రలను, ఒక కువాలను ఒకయింటినుండి దొంగిలించినందులకై మచిలీపట్టణం కుటుంబశాస్త్రీయననాతడు మచిలీపట్టణం స్టేషన్ సబ్ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో చార్జి చేయబడెను. ఈదొంగతనము కడవిశిఖ్ర వరవేల 20 వ తేది జరిగెను. మరునాడే విచారణ ప్రారంభమాయెను. మేజిస్ట్రేటు గుబ్బరావుగారు విచారణ సంతయు నొక్కరోజున ముగించి, సాక్షులను రప్పించుకొనుటకుగాని వక్టీలు సేరాట్టుచేసికొనుటకుగాని ముద్దాయి కవకాశ మొసకయె, యాతనికి ఒక్కవేల కఠినఖయదు విధించిరి. బందరు డివిజన్ డిప్టీ మేజిస్ట్రేటుగారికి అప్పీలు పెట్టుకొనగా, వారు రూకలపంచిని దొంగిలించినది సందేహముగనున్నదిగాని తక్కిన వస్తువుల దొంగతనము స్థిరపరచబడినదని యభిప్రాయ పడి లై ఖయదు ఏడురోజులకు తగ్గించి, 15 రూపాయలు జరిమానా విధించి, యా జరిమానా ను శిక్షించినయెడల మరి పదునైదురోజులు ఖయదు ననభవింపవలయునని తీర్పుచెప్పిరి; ముద్దాయి ప్రస్తావన వస్తువులను తీసుకొనిన సందర్భ మెట్టిదైనను, అతనిచర్య దొంగతనముతో తుల్యమగుచున్నదని వారు అభిప్రాయ మొసగిరి. అందుమీద హైకోర్టుకు రివిజన్ పీటీషన్ పెట్టుకొనబడెను. సబ్ మేజిస్ట్రేటు గారి విచారణ చాలనూత్తుముగనూ, అక్రమముగను ఉన్నదనియు, ముద్దాయిచర్య చార్యమును పోలుచున్నదను డిప్టీ మేజిస్ట్రేటుగారి యభిప్రాయమునకు తగిన ఆధారము లేదనియు ముద్దాయిపక్షమున వాదించబడెను. ఇప్పటికితను రద్దు పరచి, వ్యాజ్యమును మరల విచారించుట కుత్తరు వ్రాసగుట యుక్తమని సబ్జిక్ ప్రాసిక్యూటరు సలహా నొసగిరి. కాని, ఈ వ్యాజ్యము పునర్విచారణకు తగినదికాదని కుటుంబశాస్త్రీపక్షమున వాదించబడెను. న్యాయమూర్తిగారు ముద్దాయికి విధింపబడినశిక్షను రద్దుపరచి, జరిమానానైకమును త్రిప్పియిచ్చివేయుట కుత్తరు వ్రాసగిరి; మఱియు, సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారి అక్రమప్రవర్తనకు గురించి రిపోర్టుపంపుటకు కృష్ణాజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిని కోరియున్నారు.

పోలీసు కోర్టులు.

బాల్లిటవుక్.

లై సెక్సు లేకయే, పన్ను చెల్లించకయే 218 తులముల స్త్రీమందును గుప్తముగ తీసికొనివెళ్లుచుండగా, నీ నెల 9 వ తేదినా దొకరంగూన్ స్త్రీమరుమీద నరెన్ద్రకాబడిన గోవింద్ అను పడవవానికి మేజిస్ట్రేటుగారు అజునెలలు కఠిన ఖయదు విధించిరి.

ఆస్త్రియా దేశము.

ప్రజల భీతావహము.

వియన్నాలో డెయిలీ మెయిలు పత్రికా విలేఖకు దొకడుండెను. అతని నచటినుండు ప్రభుత్వమువారు మిలను నకు నెంటివేసిరి అతడిటుల వ్రాయుచున్నాడు. ఆస్త్రియా సామ్రాజ్య మతి వికాలమైనది. స్వాధీనపరచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి సాధ్యముకానిది. అప్పులకుప్పయ్యయ్యన్నది. తన కిష్టము లేకున్నను యజమాని యడుగుల గురుతులనుబట్టి నడచి పోవు సెంపుడుకుక్కవలె, నారాజ్యము తన కిష్టములేకపోయినను జర్మనీవారలన సంగ్రామమున కీడ్చబడియున్నది. తత్కారణమున నచటి ప్రజలు భయవిహ్వల లయ్యున్నారు. వ్యవహార నిగ్గహణ మల్లకల్లాలముగనున్నది. అదేశ సైనికులు నిరుత్సాహముతో సంగరమున కేగియున్నారు. కొందరు బహిరంగముగ నే తిరుగబడిరి. వారి యుత్సాహమునకు తగినవిజయ మే వారికి రణరంగమున సిద్ధించినది. రష్యను బలము లాస్త్రియా సేనలను చితుకగొట్టి యుత్తరభాగమునకును తూర్పునకును వెనుకకు తరమివేసినది. సెర్బియనులును, మాంటెనీగ్రనులును దక్షిణదిశకు తరమివేసిరి. ఆస్త్రియాదేశ పరిపాలనమునలనే వారి యుద్ధ క్రమము గూడ తల్ల క్రిందుగ నేయున్నది. వారి సైనికులు ప్రారంభ మండే క్రమ భంగిలేకుండ గుంపులుగుంపులుగ రణముఖంబున నగుగుపెట్టుచుండిరి. క్రమభంగిని వారిని తాకవచ్చిన శత్రుసేనలను చూడగనే వారికి కళవశము జనించెను. కళములన కార్యక్రమము చెడెను. వారిలోపములనుకనిపెట్టి శత్రువులువారినుండుదాకి చిన్నాభిన్న మొనరించి తరిమివేయగలిగిరి. “క వ ము నొక దానిని మెడకుగట్టుకొని జర్మనీదేశము సంగ్రామమునకు దిగినదని” యొక రాజనీతికోవిదుడు చెప్పియుండెను. ఆశవమే ఆస్త్రియాదేశము. అనీతికోవిదుడు యథార్థము నేపలికెను. సైనికులకు యుద్ధముచేయుట కంగీకారములేదు. ఆస్త్రియా హంగరీ సామ్రాజ్యముననున్న వివిధభాతుల వారందునగూడ నైస్యమునచేర్చుకొనబడిరి. కాన నైస్యములకు నేకాభిమానమును బాలియోత్సాహమునుచెడియున్నది. స్లావభాతీయులకుస్లావులతోపోరుట కంగీకారములేదు. విడిప్రజలను సన్నీలతో పొడిచి ప్రభుత్వమువారు బలవంతమున నైస్యములో చేర్చి సంగ్రామమున కంపుచున్నారు. తక్కినవారు ప్రాణభీతివలననైన విధేయులై యుందురను తలంపుతో ప్రభుత్వమువారు తిరుగబడిన వారినెందరినో కుపాటలతో కాల్చి చంపుచున్నారు. పశువుల బండ్లలో క్రుక్కబడిన పశువులవలె నిట్లు తమ కిష్టము లేకున్నను బలవంతముగ బండ్లలోనికి నోయబడిన సైనికులతో క్రిక్కిరిసియున్న రైలుబండ్ల ననేకమునేను చూచితిని. ఆబండ్లలోనున్న సైనికుల ముఖభుజులు! ఉత్సాహాంహితములై కోప ఘూర్ణితములై యున్నవి. యుద్ధ రంగమున వెనుక తట్టుననున్న సైనికు లధికారులను కాల్చిచంపిరియు. కొందరు తిరుగబడిరియు కొన్ని పటాలములు పటాలములే శత్రువులకు లొంగిపోయినవనియును. విడివిడి పిత్తులచాలచోట్ల జరిగినవనియును సంగ్రామసీమ నుండి వార్తలు వినవచ్చినపుడు నాకచ్చెరువు కలుగలేదు. శత్రువులను మనసైనికులును స్వభాతీయులగునపు డింతకన్న సధికమేమి జరుగగలదు? ఇట్టి చిక్కగలుగ కుండుటకుగాను ఉత్తరముననున్న నైస్యములను దక్షిణమునకును, తూర్పుననున్న నైస్యములను పశ్చిమునకును మరల నచటి నైస్యముల నీయుత్తర ప్రాగ్జిలకును నొకమూలనుండి మరియొకమూలకు ప్రభుత్వము వారురక త్రిప్పసాగిరి. అందువలన సైనికులును వైరులును సభాతీయులగుట తప్పనని ప్రభుత్వమువారు తలంచిరి. కాని వారి కందువలన ప్రయోజన మేమియును కలుగలేదు.

ప్రస్తుతమందు ఆస్త్రియానైస్యములు సంతృప్తముగ నోడిపోయినవి. సైనికులసంతుష్టిని గూడ గలిగియున్నారని తెలియుచున్నది. పశుసహిత మహాద్రావిలే రష్యను సేనావారము నెలిపియామిదుగా వియన్నా నగరముపైని పడవోపుచున్నది. రష్యనులు దాహ్యాయునిదిమీద పంపిననైస్యసహాయమున సెర్బియనులు మరల కోలుకొని ఆస్త్రియాపై దాడివేయుటకుగూడ సిద్ధపడుచున్నారు. బోస్నియాప్రజలు తిరుగబడిరి. నావికానైస్యములు ముట్టడించునేమోయని బ్రిట్టుప్రజలుకొర ప్రాణములతో నున్నారు. బ్రెంటి నో యిటలీ వారి కొర కెదురుచూచుచున్నది. బెల్గేడు పట్టణము నాదు కృలనైస్యము లింకను ముట్టడించుచునేయుండుటవలన ఆస్త్రియనుల శక్తిహీనత ను స్పష్టమగుచున్నది. ఆస్త్రియా ధనహీనస్థితియ ఎందుకయేగాక సభ్యులలో గూడ మునిగియున్నది. ఒకమేమియును జరుగుటలేదు. ప్రభుత్వమువారి కెక గూడ ఋణము పుట్టుకుండుచున్నది.

భావనిగ్రహము.

డా॥ బి. వెంకటగిరి సేతుకోపతిక కిటు వ్రాయుచున్నాడు:--

ఈ గ్రహముయొక్క సకలభావము భావభేద సంభవములు. ఈకలము భావభేదమువలన గలిగినది. ఇతర కారణములవలన గలగలలేదు. లోకవ్యాప్తమైన సంతాపము, క్షేమము, భయము, విషాదము, గణనాతీతములైన ప్రభాతురంగమంబుల విచ్ఛిన్న గాత్రంబులు, పూరితమైన భావము, అనేకలక్షల మానవుల దుఃఖము, ప్రజాతీయము, మిథ్యాదర్శనమువలన విచారభూయతకును స్థూలఫలములు మాత్రమైయున్నవి. మనము యుద్ధముచేయు గడంగుట, దురభిప్రాయ పరంపరలను రూపుమాపుటగాని జాలిన రూపుమాపుటకు గాదు.

గర్వము, కక్రప్రలాపము, దౌర్జన్యభిమానము, వారు లోకాభివృద్ధిమును వహించుటకై నిర్మితమైన యుత్తములని గోలనుట్లు అర్హులగుటను బోలిన సామాన్య గ్రంథకర్తలు చేసిన కుత్సితోపదేశములు, డెల్ బ్రూకు, బరక్ హార్డింగ్ లింగ్రంథకర్తలు లాభప్రాప్తికై చేసిన ద్రోహకాటిల్యా యత్నములైన నీచప్రస్తావనలు, కలుజువేదధారణ సామర్థ్యము, మాతృభూమిని రైతునదిని గొనియాడెడి ఉక్తకథితంబులైన రెండు గీతంబులును నొకజాలిన నావహించుటవలన మనము యుద్ధమునకు దిగితిమి. ఈ విషయములు యుద్ధోపకరణ నిర్మాణ సంఘముల వ్యాపార పరాయణత్వముతోను బుద్ధిహీనుల దురభిమాన దుర్బలత్వముతోను గలిసి మహోపద్రవమును లోకముపై వదిలినది. ఆమహోపద్రవపు పరిమితిని నిర్ణయించుటకు మనము సమర్థులేదు. లేఖన సామర్థ్యము లేని దండనాయకులు, దీర్ఘకంచుకములను ధరించిన పండిత మృత్యులు, దురాశ్వులైన లేఖకులు, భావవికేతలును మహోపద్రవ పృథ్వును సగృహించి దానిని వేసిన పతిమచున్నారు. వారు భావజనకులు. వారు ప్రోవముజూపిరి 'పాండు' అని మెల్లగానెరిగి. వారిపుడు లోకమును ప్రళయమునకు నడుపుచున్నారు. ఉన్నతి భావావస్థయందు దైవము వాతావరణములను నయదాగిల విదోదాధిమై నియమించి నటులున్నది.

మానవజాతి కర్తవ్యము కణంగం ధర్మమును సంపూర్ణిగ నతిక్రమించినది. డెబ్బదిలక్షల జనులు యుద్ధనానలతోను, శత్రువులతోను, తుపాకులతోను, ధౌర్జన్యముతోను, ప్రాణముతోను ఆజాడ్యమును మరణమింప జేయజాలరను సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించి వ్యాప్తిపజేయవలసిన మహత్కార్యము. ఈజర్మనుల మానసంబులందు సాధుభావమును నెలకొల్పుట మానవ జాతికి ముఖ్యకర్తవ్యము. ఆసాధన సామగ్రివలన మానవుల మానంబులందు యొక యుద్ధమును మాత్రమే కాక సమగ్ర సంగ్రామ భావమును నాశనముచేయ వలయును. వార్తాపత్రికలవలన, గ్రంథములవలన, ఉపన్యాసములవలన గలిగిన ఫలమును వార్తాపత్రికలు, గ్రంథములు, ప్రసంగములు నిర్మూలముచేయగలవు. గ్రంథభావశృంగారమువలన విషయభావశృంగారమువలన నెవరును భయపడజరదు. తుపాకులు జనులను మాత్రము చంపును. క్రొత్తజనులు తరువాతను బుట్టుచుందురు. మనకర్తవ్యము భావములను రూపుమాపుట. ఈసంగ్రామము యొక్క చరమసంకల్పము మాత్రమే భావప్రచారము. ఆభావప్రచారమువలన మాదాభిప్రాయ వివాదము మాత్రమే ప్రాయ వివాదముగావలయును. ఈభావవ్యాప్తకై ప్రాజ్ఞులు పని బాంధవసియుందురు.

నేను భావప్రచారమును నిర్దేశించినపుడు నా గృహము ఏంజేలు స్థాపించినభావమును నేను తలపెట్టుటలేదు. యుద్ధము లాభిప్రాయముగాదని ఆమహోపదేశము ప్రకటించుచున్నది. యుద్ధాగ్రంథములను గురించిచేసిన సమస్తదేశములలోనిది యొకటి యెయింపజరకును దౌర్జన్యమును మనోహరమును నైనదిగనున్నది. జీవితమునందునిజముగ నుపయోగకరమైన యే మయమువలన నులాభము లుగదు (పేరునిచ్చు) చౌజనము. కళలులాభశూన్యములు. సాధనములను నీతిమార్గముగాదు. ఉదారస్వభావము ఖలులక్ష్మినిగూర్చి నాకిందించును. తుదాత్ముల ఈవాదమువలన నేమిలాభము? ధర్మాత్ముల కసహ్యమునుగలిగించును. యుద్ధము లాభకరమయినను గాక పోయిననుగూరదు, నికృతము, అంతములేన మనోజ్ఞ రూపభావములకు నాశనమేతువు. సాహసీకురాలైన డెల్ బ్రూకు కాపుపడెలిని ప్రగల్భపరాయణుడైన బిర్మనులొద్దకు చంపుటకై చిన్నిపిల్లలగు స్వల్పభోజన సామగ్రి అగ్నియగోళము కిందజేసి పోలియగుటయును తలంపునకు వచ్చినపుడు యుద్ధముయొక్క భావభావముల నెవరు పాటించెదరు? యుద్ధమునకు కృత్రిమ ద్రవ్యమునకు మించి

నడిగిట్టికను నదయహృదయలకు తక్కువ గర్వముగ నుండగలదా? యుద్ధ మనసాధ్యము దురాధాన్యము. యుద్ధము, యుద్ధ సన్నాహము, పన్నులు, రణక్షేత్రము, స్వతంత్ర క్యవసాయ నిరోధము, జీవితవ్యాపార స్తంభము నిరోధము, బహుశాసన జర్మనులపరమసామాజికులుగ నెన్నదగినసామాన్యవైకృతవచధారుల కనువర్తము, మానవులకు సహింపరాని క్షేమముగ బరిణమించినది. డెల్ బ్రూకు, ప్రాన్సు, బ్రిటను యశోప్రాప్తిగాని లాభముకొరకుగాని యుద్ధముచేయుటలేదు; ఆమె దేశములు వర్ధించుచున్నదని నేను నమ్మును. అనేకసంవత్సరములు యుద్ధము నాపుటకై చేసిన కృత్యప్రయాసములు నిమల్పమగుటవలన లోపావిష్టలమై యుద్ధమును జేయుచున్నాము. జీవితమునం దాశంగ సాధుజర్మనుల సంతాపమునంటిది మన సంతాపము. జర్మనుమాతలు వారి ప్రియకుతులును, జర్మను సతులు వారిప్రియులును, సామగ్ధ్యములేనిదండనాయకుల కష్టములకును వికలాంగత్వమునకును మరణమునకును పాలునకు నపుడు గలిగెడి సంతాపము మనసంతాపము. ప్రవృత్తుల భావములకు బ్రతికూలమైన మనవాద ప్రచారము నికృష్టమైన ద్రవ్యలాభవాదము గాదు. మానవస్వభావమునకును మానవబిజ్ఞానమునకును విరుద్ధమైనది. జర్మనుల భావములను మనము నిర్మూలము చేయవలయును. ఈయుద్ధ సంబంధమైన మన ప్రజాభిప్రాయములను మాలిన్యము లేనివానినిగ జేయవలయును. ముఖ్యముగ లాభము నపహరించుటకై జర్మను వ్యాపారముపై ధ్వజమెత్తదలచిన మనప్రజలను వారిసంకల్పమునుండి మరల్పవలయును. ముందెప్పుడును యూరపునం దొకజాతి జేరిక జాలినగాని భావముగాని నిర్బంధించగూడదను నిశ్చయముతో మనము యుద్ధము చేయుచున్నామని చాటవలసి యుండును. కాన్యసాధనమునకై ఏంజేలు గుణితముచేసిన లెక్కలు పనికిరావు. సైన్యవిన్యాసములను బరిశీలించు జర్మనుచక్రవర్తి పటమును తెలివిలేనట్టియు పొడవైనట్టియు ముఖముగల యవ గాజుపటమును, కాపిదగ్గరముఖము ననుభవించు చుండెడి ప్రాపువంశస్థాపకుని పటమును నొకవైపున రణంగమునందు చంపబడిన యూదులపటములను వికలాంగుల పటములను, నిర్బంధింపబడిన స్త్రీపురుషుల పటములను, తగుల పెట్టబడిన గృహ గ్రామనగరపటములను రెండవపక్కను జూపుచుభిభత్సకరముగ యుద్ధముయొక్క సకలభావములను దెలుపవలయును. ఇటులు చిత్రితములైన భావములకు జర్మనులకు, ఆమెరికనులకు, పరాసులకు, ఆంగ్లేయులకు, దమ్యనులకు, ఇటాలియనులకు, దెలుపవలయును. ఈదౌర్భాగ్యస్థితిని ననేకరాజ్యములు వ్యయ భారమును వహించియున్న నంతిమునొందించ వలయును. సకేషము.

సంఘసంస్కరణము.

[కొచ్చర్లకోట వెంకట్రామయ్యగారు.]
మన ఆంధ్రదేశమునందు సంఘసంస్కరణభీజమును నాటికావారు. శ్రీ రావులహర్షత్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారే యనుటలో సందేహములేదు. ఈవిల్లము నాటబడి రమారమి ముప్పునియేడ్చెను. ఆప్పటినుండియు ఇప్పటి వరకు ఈయుద్ధ మేమైన వృద్ధినిందినదాయని విచారింప కొన్ని విషయములలో చివరకు ఏమియులేదని నుడువ సాహసించవలసి వచ్చుచున్నది.
బాల్యవివాహము లనర్థమేతువులనియు యువతీవివాహము లాచరణీయములనియు, స్త్రీవిద్య ఆత్మ్యావశ్యకమనియు, వితంతుదాద్యము లనుష్ఠేయములనియు, అంతశ్శాఖాసమ్మేళనము విధాయకమనియు మున్నగువిషయములు గంభీరముగా చతురముగా అందముగా యుక్తిప్రయుక్తులతో ఆదర్శముముగా విమర్శింపబడినవి. ప్రతిసంవత్సరము దేశీయ, రాష్ట్రీయ, మాండలికసభల కనుబంధములుగా నీసంస్కరణసభలు నెలకొలుపబడినవి. జరుగుచున్నవి. క్రొత్తక్రొత్త అగ్రాసనాసీనులు గంభీరోపన్యాసము లిచ్చుచున్నారు. బల్లలు బ్రద్దలగుచున్నవి. చెవులు చిల్లులుపడుచున్నవి. వక్రలకు నోరు నొచ్చుచున్నది. శ్రోతలకువిసువు జనించుచున్నది. ఈ సభల కొరకు కొంతద్రవ్యము వెచ్చింపబడుచున్నది. చెనినతీర్మానములే చేయుచున్నారు. చెప్పినవానినే చెప్పుచున్నారు. కాని నిరుపచేసిన సభకును ఈ సంవత్సరము జరిగినసభకును నడుమను వెనుకటిసభలో చేయబడిన తీర్మానముల నమలులొ డెట్టుటయం దెంతపనిజరిగినదియు నింతవరకెవ్వరును కనిపెట్టుచుండుటగానదు. బల్లలు బ్రద్దలగునట్లు గ్రుద్ది చెప్పినవారే చేయుటకు వెనుదీయచుండగా తదితరులసంగతిని వేరే వ్రాయవలయునా? ఎంతకాల మినటన? రాజకీయవ్యవహారములు మనతరముకావుగాని ఈవిషయములలో మనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమున్నదే! ఇట్టి స్వాతంత్ర్యమునే ఉపయోగపరచుకొని లేకపోవుట సిగ్గుచేటు. ఇట్టివారు ఏ మొగము పెట్టుకొని 'మాకు ఆమాతృకలనియ్యండి ఈమాతృకలనియ్యండి' అని ఇతరుల నడుగుచున్నారు?

వేదోక్తకర్మలయందు మనవారు అక్రమముతెలియని చిలుక పలుకులనడగు మంత్రములను శాస్త్రార్థము ఏకజుట్టపెట్టి తప్పనిసరియగు కర్మలనుజరుపురీతిగా నీసభలు మనకు సిద్ధించినట్లు తోచుచున్నది. (తద్దినములవలె). ఈసభ లిట్లు జరుపుట మాత్రము మనకు విధాయకముగా తుదకు పరిణమించుచున్నది.
ఎంతకాలమునకును ఆచరణలోనుంచని తీర్మానములను చేయుచు సభాభవనము వెలువడినతోడనే అన్నియు మరల యథాస్థితిలోనుండువారి కేసభతంతులకు? క్రియావిరోధములగు నీసభలను జేయుటకంటె వీరిని పూర్తిగా కట్టిపెట్టి యూరకొనుట ఉత్తమమని రూఢిగా చెప్పగలను.
నాకు అట్టిచిహ్నుగలదు. నాకు ఇట్టిచిహ్నుగలదు. అనుడివి తప్పిందుకొనజూచువారిని ఏమనిపిలవలెనే తెలియకుండునున్నది. ఎవరైనను ఏపనియ్యెనుచేయుటకు కొంతకాలముగడువు కావలసియుండుట విధియే. అయితే ఆగడువెంతకాలము? ఎన్ని జన్మములు? ఎన్ని యుగములు?
మామూలుయర్థాద ననుసరించి ఈమాసమున ఏలూరులో కృష్ణమండలసభ జరుగనున్నది. అగ్రాసనాధిపతి ఎన్నుకొనబడినారు. దానికనుబంధముగా సంఘసంస్కరణసభకూడ జరుగునట. దానికిని అగ్రాసనాధిపతి ఏర్పాటుకాబడెను. కావున ఈసంస్కరణసభలో చేయబడిన తీర్మానముల నవలలో డెట్టుటయం దత్యంత క్రద్ధతో తగినయేర్పాటులను జేయుటకై అగ్రాసనాధిపతిగారు కోరబడుచున్నారు.
ఎచ్చట జూచినను నవీనాచారపరాయణులే. తీర్మానములను ఉపపాదించువారే. నెకండుచేయువారే. సర్వోత్తమచేయువారే. ఆహూించువారే. తదనుసరణముకా నడచువారుమాత్రము నున్న. వెండివారివలెనచ్చి విందులుగడిచి వినదములనుజూచి వెన్నుటకుమాత్రమే సభలుబాగుగా నుపయోగపడుచున్నవి. ఎట్టివిధములైన ప్రయత్నములవలన మనఆంధ్రదేశమున కీనిండ తొలగలదో అట్టికట్టుదిట్టములను జేయుటకై అగ్రాసనాధిపతిగారిని, తిమకులాధికరమైనట్టియు న్యాయమైనట్టియు పలువు రాహూదించినట్టియు యిదివరకే కొందరుదామావిన నట్టియు నష్టమేమియు కలుగనట్టియు దేశోద్ధరణ మార్గములైనట్టియు పనులను మితీర్మానముల ననుసరించి ఆచరణలో డెట్టుటకు సభితులను మిక్కిలిగా ప్రార్థించుచున్నాను. ఏవిధమైన బాధకములేని యిట్టిపనులను మనవాగుకొరకు మనముచేసికొన లేనియెడల ఇక మనమెందుకు పనికికత్తుము? ఆలోచించుడు. నేను మీకు చెప్పవలసినంతవాడనుగాను.

Telegraphic News.

A statement regarding the position of the Bank of Upper India has been issued by the management who are confident of their ability to pay both the depositors and the shareholders in full.
On leaving Nainital on the 16th October, His Honour will visit Raigarh and Bhowali in Nainital district, before proceeding to Allahabad where he is to arrive on the 21st instant.
Mr. W. Sutherland on return from leave shortly takes up the appointment of Postmaster General, Burma.
The Hon'ble Mr. Douglas Straight on return, from leave resumed charge of the office of Inspector-General of Police, United Provinces, on Friday.
His Excellency the Viceroy has also received confirmation of a report that Antwerp was evacuated by the Belgian forces on the 9th instant.

All-India Weather.

SIMLA, October 11.—
The disturbance in North west India is slightly less marked to-day. It has caused numerous thunderstorms and rapid fall of temperature over Punjab. Rainfall has been more widespread in south of Peninsular region and in Burma. Rainfall has been local in Burma, East of the United of the Provinces, East and North Punjab, South east Madras and on the north Madras coast. A few falls have also occurred in Assam, Bengal, east of United Provinces, Mysore and Malabar. Principal amounts are:—Moulmein two inches; Bassain and Mandalay one Bahraich and Sialkot half; Lahore, Bangalore and Trichinopoly one and Nellore one and half.
FORECAST:—An extension eastwards of rainfall in the United Provinces and into the West Bihar and a decrease over Punjab.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

THE FALL OF ANTWERP: FURTHER DETAILS.

A Great Victory For Allies.

MAGNIFICENT RESISTANCE OF BELGIANS.

OUR VICEROY'S SON HONOURED.

(REUTER'S AGENCY.)

So Antwerp has fallen sooner than was expected inspite of the most heroic conduct on the part of the Belgian defenders. It is also clear now that the Belgians were not left alone. British Marine brigades were also there by their side. Much advantage is not expected to be reaped by the enemy by the occupation of Antwerp. A telegram that announces an engagement near Wetteren between the enemy and the allied forces clearly indicates that the allies are doing their best to start operations in the campaign of re-capturing Belgium for the Belgians. It is to be expected that ere-long the allied armies on the left will be in continuous force from Lassigny in France to Brussels and to Antwerp in Belgium. The occupation of Antwerp has given the enemy a sense of elation. Two of their aeroplanes have dropped 20 bombs on Paris. The effects however have not been commensurate with the number. In the Aisne region also the Germans have attempted here and there very violent counter-attacks again and have again been repulsed. The allies are reported to have actually gained some advantages. The Arras region has now become the seat of the hottest fight. The Montenegrins are said to have gained very signal successes over the Austrians capturing as many as 1500 of them in one engagement.

GREAT BRITAIN.

Operations from 3rd to 8th Oct.

Eye-Witness's Report.

LONDON, October 10. H. (9-30 P. M.)—

A Press Bureau report, by an eye-witness at Headquarters, says:—Comparative calm continued from October 3rd to the 8th. The days were warm and slightly misty. A bright moon at night hampered night attacks, and operations were almost confined to slight artillery fire, though on Monday the fifth three separate duels occurred between French and German aeroplanes. Two were indecisive and the French were victorious in the other, killing two Germans by a quickfiring. Another feature was a feat performed by some French soldiers who were coalminers. They drove a mine-gallery under an inaccessible German gun and blew it up.

Further Particulars.

LONDON, October 11.—

Further narrative of the eye-witness at the Headquarters issued by the Press Bureau is only notable for the remark that there is lull in operations on our immediate front pending general advance. The eye-witness describes at some length the nature of the country and dwells upon the German waste of ammunition.

British Casualties.

LONDON, October 10.—

The following casualties are announced:—

"Wounded."

Captain Boyall, West Yorks.

Second-Lieutenant A. F. Collins, Army Service Corps.

Lieutenant Spread, North Lancashires.

Captain G. Sadler, Third Dragoons.

Lieutenant F. E. Stobart, Eighteenth Hussars.

Major M. Welch, Royal Irish.

Captain J. H. Yardley, Inniskilling Fusiliers.

"Wounded and Prisoner":—

Lieutenant J. Miller, Inniskilling Fusiliers.

"Missing":—

Lieutenant S. Christy, Twentieth Hussars.

"Wounded" and Missing":—

Captain Broderip, Somerset Light Infantry.

Lieutenant W. Chisholm and Major E. R. Collins, East Lancashires.

Lieutenant F. Corbett Winder, Lancashire Fusiliers.

Lieutenant L. Comming and Second Lieutenant R.

Don, Black Watch.

Major G. Ewart, South Lancashires.

Second Lieutenant K. Henstock, Middlesex Regiment

Second Lieutenant, K. Hooper, East Lancashires.

Lieutenant Col. S. C. Jackson Hampshires.

Lieutenant A. C. Johnston, Worcestershire.

Lieutenant MacBryan, Somerset Light Infantry.

Captain R. Moody, Lancashire Fusiliers.

Captain R. P. Morrison, Royal Scots.

Major Lord Stewart-Murray, Black Watch.

Lieutenant O'Phiby, Somerset Light Infantry.

Lieutenant G. T. Rose, Hampshires.

Lieutenant R. Y. Sidebottom Lancashire Fusiliers

Lieutenant L. Sloane Stanley, Middlesex Regiment

Captain H. Sparenborg, Royal Lancasters

Captain H. F. Spence, Middlesex Regiment.

Lieutenant Stiven, Scots Fusiliers.

Lieutenant J. B. Taylor and Major F. Thoyts Somerset

Light Infantry.

Lieutenant R. Wafefield, Irish Fusiliers.

"Rejoined":—

Lieutenant B. Montgomery, Warwickshires.

"Wounded and Prisoner," German South-west Africa:—

Lieutenant C. La T. Jones, Engineers.

"Unofficially Reported Wounded and Prisoner":—

Second Lieutenant V. Phillips, Suffolks.

"Unofficially Reported Wounded":—

Major G. Bridges, Fourth Dragoons.

LONDON, October 11.—

The following list of officers killed, is issued:—

Captain G. Briggs Royal Scots, Second Lieut. E. R.

Macdonald Highland Light Infantry, Died of wounds

Captain R. Pepys Worcesters.

FRANCE.

The French Official Report.

LONDON, October 11.—(1-15 A. M.)—

A French communique issued at midnight says:—Only cavalry contacts have occurred southwest of Lille, but heavy fighting has taken place southeast and north of Arras.

The enemy made vigorous attacks on the Meuse of heights.

Cavalry fighting took place between La Bassee Armentieres and Cassel. It was much confused owing to the nature of the ground.

We have gained real advantages at many places north of the Oise and have also achieved marked progress in the region of Saint Mihiel.

Violent German Attacks.

Allies' Positions Maintained.

LONDON, October 11.—

PARIS.—A Communique of this afternoon states:—The "German Cavalry on our Left, who had seized certain passages of the River Lys, eastward of Aire, have been driven back. They retired yesterday evening to the region of Armentieres. The enemy attacked vigorously between Arras and Oise on the right bank of the Ancre, without making progress. We made slight progress in the centre north of Aisne, particularly northwest of Soissons. Between Craonne and Rheims the German night attacks have been repulsed. There is nothing to report between the Rheims and the Meuse. The enemy attacked very violently in the Aprement region, east of Saint Mihiel on the night of the ninth. On the tenth Aprement was taken and retaken, and remains in our hands. There is no change in Lorraine and Vosges. Thus everywhere we have maintained our positions.

ALLIES.

Allies' Great Victory.

20,000 Germans Defeated.

LONDON, October 11, (6 40 A. M.)—

It is reported that an Anglo French force repulsed twenty-thousand Germans on Saturday morning at Quachtrecht near Wetteren

BELGIUM.

The Fall of Antwerp.

DEFENCE SUPPORTED BY A BRITISH FORCE.

Admiralty's Statement.

LONDON, October 11.—(1-15 A. M.)—

The Admiralty announces that, in response to an appeal from the Belgian Government, one Marine and two Naval brigades, with some heavy guns, the whole under General Paris, were sent to participate in the defence of Antwerp during the last week of the attack.

A Ruthless Bombardment.

Till the night of the fifth the Belgian army and the Marine brigade successfully defended the line of the Nethe river, but on Tuesday morning the Belgian forces on the Marines' right were forced to retire, and consequently the whole defence was withdrawn to the inner forts. This enabled the enemy to plant batteries and bombard the city. The inner line of defences was maintained on Wednesday and Thursday, the city enduring a ruthless bombardment.

British Losses Slight.

The behaviour of the British force was highly praiseworthy, and, owing to the protection of entrenchments its losses were probably less than three-hundred out of a total of eight-thousand.

The defence could have been maintained longer, but not long enough to allow of adequate forces being sent for relief without prejudicing the main situation.

Belgian Courage.

The enemy also began on Thursday to press strongly on our line of communication near Lokeren. The Belgians there fought with great determination, but they were gradually pressed back by numbers.

Evacuation of the City.

In these circumstances the Belgian and British Commanders decided to evacuate the city.

The Retreat.

The British offered to cover the retreat, but General Deguise desired that they should leave before the last division of the Belgian army. After a long night march to Saint Gilles the three naval brigades entrained.

Two out of the three naval brigades arrived safely at Ostend, but the bulk of the first naval brigade was cut off by a German attack north of Lokeren, and two-thousand officers and men entered Holland in the neighbourhood of Hulst and laid down their arms in accordance with the laws of neutrality.

The retreat of the Belgian army was successfully accomplished. The retreat from Ghent onwards of the Naval Divisions and the Belgian army was covered by strong British reinforcements. Naval armoured trains and heavy guns were all brought away.

The naval aviation party returned safely to its base and protected its armoured cars.

Plight of the Refugees.

Scores of thousands of the population of Antwerp are streaming westward from the ruined and burning city.

Safe Arrival at Ostend of British and Belgian Forces.

LONDON, October 11.—(6-10 A. M.)—

A telegram from Rosendal states that the main British and Belgian force with King Albert has reached Ostend safely.

Belgian King Wounded.

Refugees state that King Albert is wearing his arm in a sling.

The Queen in London.

It is reported that the Queen of the Belgians has arrived in London.

TELEGRAMS.

Belgian Precautions.

The Belgians themselves burned the oil-tanks at Antwerp, and they also destroyed all petrol and burned the granaries and other warehouses likely to be useful to the enemy.

Capture of the City Little Advantage.

In view of the Belgian army's escape it is believed that the capture of the city will be of little military advantage to the enemy in the great operations which are now proceeding. It is even possible that the liberation of the Belgian army to join in them will be of advantage to the Allies.

A German Communique.

City Evacuated Before Capture.

LONDON, October 11.—(12-20 P.M.)—

AMSTERDAM.—A German Communique says:—Antwerp was evacuated by the British and Belgians before the Germans entered it. Pourparlers for surrender were conducted with the Burgomaster. The number of prisoners cannot be estimated. We took enormous supplies.

German Commander Honoured.

The Emperor William has awarded the "Decoration-du-Merite" to the German Commander General Baseeler. The latter has issued the following proclamation:— "Citizens' property will be spared if they refrain from hostility. All refractions will be punished according to the laws of war and may lead to the destruction of your beautiful city."

Belgian Resistance.

Magnificent.

ALLAHABAD, October 11.—

The "Pioneer's" London correspondent cabled on the 9th:—

The Belgians' resistance at Antwerp is reported to be magnificent. The Germans' claim to have captured the whole of the artillery of the outer defences is without foundation.

Damage to Antwerp Not Serious.

LONDON, October 11.—(6-5 P.M.)—

The damage to Antwerp is not very serious. The Germans used sharpnel. In view of the lack of petrol in Germany the emptying of the tanks in Antwerp has caused much disappointment to the invaders.

Heavy German Losses.

Advices from Brussels state that the Germans lost heavily in the siege operations. Five trains of the wounded, composed of forty wagons each, passed through Brussels.

Burgo-Mater Appointed.

Freiherr Von Der Schultz will administer Antwerp with Burgo-Master M. Vos.

On the Eve of Antwerp's Fall.

The Times' Opinion.

ALLAHABAD, October 11.—

The "Pioneers" London correspondent cables:— A "Times" leader written on the eve of Antwerp's fall, asserts that it would have little direct effect on the present military situation. It would release for field service an equal number of troops on either side. The Germans at best only obtain an empty seaport from which they can maintain no communication with the outside world. The sole advantage would be the protection of their flank when the time comes to drive them out of the Belgium. The beginning of that process is probably very near.

GERMANY.

Twenty German Bombs on Paris.

Three Killed and Fourteen Wounded.

LONDON, October 11.—(5-50 P.M.)—

PARIS.—Two German aeroplanes dropped twenty bombs here to-day. Three persons were killed and fourteen wounded, mostly in the Rue Lafayette and the Faubourg Saint Antoine. One bomb fell on the roof of Notre Dame and another in the adjoining Square. Both failed to explode. The French aviators are pursuing the Germans.

The German Position

ALLAHABAD, October 11.—

The "Pioneer's" London correspondent cabled on the 9th:—The Germans have again strengthened their right in a desperate effort to keep their flanks intact. The centre is correspondingly weaker.

AMERICA.

World's Cotton Markets.

Situation Discussed at the Conference.

LONDON, October 11.—

WASHINGTON:—The condition of exchange between England and United States, and the situation of the world's cotton markets, will be discussed at the approaching conference of the American Treasury Officials and Mr. Basil Blackett, and Sir George Paish who is proceeding to America, at the invitation of the

TELEGRAMS.

Secretary to the Treasury. It is understood that Mr. Blackett and Sir George Paish will also meet next, the Federal Reserve Board which will possibly render it unnecessary that the Americans ship a large part of the fund of hundred million dollars worth of gold which was raised in America to help and solve the Foreign Exchange situation.

Montenegro.

Montenegrins' Hardest Battle.

Heavy Austrian Losses.

LONDON, October 11.—

CENTENJE. The Montenegrins surprised twenty-thousand Austrians marching in a column endeavouring to cut off the Montenegrins before Sarajevo. In the first days fighting the Austrians lost 1,500 killed and wounded, and retreated on Kalinovic. On the second day the Montenegrins inflicted losses of 500 killed and wounded and took many prisoners and much booty. This is the Montenegrins hardest battle.

ITALY.

Minister of War Appointed.

LONDON, October 11.—

ROME.—The King has appointed General Zuppelli to be the Minister of war.

INDIA.

Funds for Indian Soldiers.

A Letter from Sri O'Moore Creagh.

ALLAHABAD, October 11.—

The "Pioneer's" London correspondent cables:—Sir O'Moore Creagh writes to the "Times":—In recent years official provision for warm clothing and other necessities for all oversea expeditions from India has been ample. The efforts of well-wisher of the Indian soldier should be directed to aiding the wounded men, widows and orphans. Funds should be sent to the Adjutant-General, India, for distribution through Commandants, Depots, and recruiting Officers as soldiers are of a class who resent charity but are willing to accept help from known and trusted friends.

Recruiting.

The Regiments are now raising their 14th Battalions.

AFRICA.

The Attack at Gazion.

Enemy Pursued for Three Miles.

SIMLA, October 11.—

The following is the Secretary of State's cable to the Viceroy despatched at 12-5 last night:— The following telegrams has been received from the Governor of East Africa Protectorate. The enemy attacked our position at Gazion. In the counter-attack we met heavy fire at close range. The enemy was pursued for three miles and left the arms and ammunitions on the ground. Indian Troops casualties are, one Indian officer severely wounded and four sepoy wounded. On receipt of further information it will be telegraphed to you.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

British Goods in German Vessels.

Important Pronouncement by Government.

SIMLA, October 10.—

The following Press Communique has been issued:— The Government of India are advised that the following is the position with regard to goods shipped by British merchants on German vessels which left the port before the outbreak of war. Where the goods have been consigned to British or neutral ports and it is proved that they are not contraband of war destined for the enemy, they may be released at the instance of the owner by the officer of the Prize Court before which the captured enemy vessel has been brought. Where however the goods have been consigned to a person in an enemy country, they would not be immune from confiscation or be released unless it were satisfactorily proved from the documents that they were shipped at the risk of the consignor. Where they were sent at the consignees risk although the British vendor was unpaid the property would legally have passed to the enemy subject and would be therefore liable to confiscation as enemy property. In such cases the Prize Court might be asked to condemn the goods which would then vest in the crown and the crown could thereafter of its bounty release the goods if it thought fit to the British

TELEGRAMS.

consignors and give them a good title the consignors could probably appear in the prize proceedings and urge their equitable claims to the Crown's consideration. If the goods were released without a decree of condemnation the result would seem to be that the British claimants would not have a good title since the property would be the consignees.

The Viceroy's Son Honoured.

For His Ability and Gallantry.

SIMLA, October 11.—

The Viceroy has received the following telegram from His Majesty the King Emperor:— "I have had great pleasure in conferring distinguished Service Order on your son for the ability and gallantry in reconnaissance under great difficulty and machine gun fire on three successive days when he was severely wounded. Glad to say he is progressing satisfactorily.—George R. and I.

BOMBAY.

Economics and Sociology.

A School of Research To be Maintained.

BOMBAY, October 11.—

The Bombay University Senate has approved the proposal of maintaining a University School of Research in Economics and Sociology from the annual grant of Rs. 12,000 offered by the Government of India.

The Prime Ministership of Indore.

Sir Narayan Chandravarkar Resigns.

BOMBAY, October 11.—

It is stated that Sir Narayan Chandravarkar has resigned the Dewanship of the Holkar's State, Indore. On retirement from the Bench of the Bombay High Court, Sir Narayan had accepted the appointment in April 1913, on a salary of Rs. 5,000 per month.

Settles At Bombay.

BOMBAY, October 11.—

Sir Narayan Chandravarkar has come to his home in Bombay, having resigned his position as Dewan of Indore.

The P. and O. "Maloja."

The P. and O. "Maloja" homeward bound arrived here from Australia on Saturday morning and she will sail this afternoon for London with the Indian mails.

PUNJAB.

The Punjab Musical Association.

Ordered to be Wound up.

LAHORE, October 10.—

Justice Shadi Lal to-day passed orders for the compulsory winding up of the Punjab Musical Association, Limited, of which Doulat Rai of the Hindustan Bank was Managing-Director.

UNITED PROVINCES.

The Meerut Bank Robbery Case.

ALLAHABAD, October 11.—

In Meerut Bank robbery case on 8th principal witness examined was Musammam Halima, wife of Muhammad, Ex-Chaprasai who deposed to actual opening of covers by Wali Muhammad and Abdul Samad in former's quarters in Bank compound and extracting of half notes. She stated that these were first concealed in hole in wall which was plastered over with mud and shortly afterwards taken away by Wali Muhammad, accused. The case was then adjourned till 22nd instant.

South India.

A Unique Fancy Fete.

In Aid of the Madras War Fund.

COONOR, October 11.—

A unique fancy fete organised by the children of the Cordite Factory in aid of the Madras War Fund took place last evening at the Factory Institute ground which presented a gala appearance with numerous arches erected under the direction of Mr. Dale. There were various side shows the striking one being a target with a figure entitled "William the Weed". A large gathering mustered and attempted to knock out the eyes of the figure. Motor cars bearing loyal flags with inscriptions of "Joyous ride from Berlin to Vienna," conveying spectators for a nominal sum went round the Cordite hills. The proceedings was made lively by the band of Lawrence Memorial School. Colonel Babington in requesting Mrs. Hamilton to declare the fete open, remarked that its object was not only to assist War Funds, but also to impress the minds of the juveniles with loyalty. The fete wound up with a concert the principle artists being juveniles who were all carefully trained by Mrs Fitzgerald and Mrs Adams. Financially too the fete proved a success.

అమృతాంజనము AMRUTANJAN.

అమృతాంజనమునకు సాటియైనదండ అమృతాంజరము.
అమృతాంజనపు జగత్ప్రభావములన దేశమునందంతటను
అమృతములు అంజనములు వెలసినవి.

ప్రతియంటును నుండదగిన చక్కనినందు. చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 డబ్బా 1-కి 5-4-0.

రాగపురవస్తువృద్ధున శాలయం దియ్యబడిన వతకము.
గొప్పగొప్పవాణివలనను గొప్పహక్కులవలనను
యోగ్యతాశ్రయములు పొందినవి.

వారమునకు వేలకు వేలు సీసాలు విక్రయము.
ప్రతిదుకాణమునందును చిక్కగలదు.
పంచభాషి చీటిని చూచుకొనిన మోసముండదు

అమృతాంజనము
తలనొప్పల మాన్పును.
వాయువుపోట్ల జాపును.
పార్శ్వపు నొప్పల
జార దోలును.
ఉబ్బినమునకు ఉత్తమము.
వాపులను ఖండించును.
అమృతాంజనమును కొననివారు లేరు.
వెల స్వల్పము ! ఫల సుధికము !!

అమృతాంజనము
బెణుకుల బేధించును.
దగ్గును తగ్గించును.
దురదను దొలగించును.
తేలుబాధను తీసివేయును.
గాయము వుండకు
ఘనమయినమందు.
అమృతాంజనము జగత్ప్రసిద్ధిగాంచినది.
సువాసన గలిగియుండును.

వ్రాసిన కేట్లాగుచితముగా పంపబడును. అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల చిక్కగలదు.

దంతచూరము

పంటినొప్పలకు మంచి పోషము. సువాసన
గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.
డబ్బా 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూచిని మందులతోడివి
పెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.
సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జీర్ణరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్ని మాంద్యము,
మలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు.
25 మాత్రముగల డబ్బా 1కి వెల 1-4-0

గజ్జికీతైలము

చిన్న పిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము
నాలుగుపూటలరాచినతప్పకవనిచేయును.
డబ్బా 1కి వెల 0-3-0 అణాలు

పగుళ్ళకు తైలము.

అటకాళ్ళు, అటచేతులు, చర్మము,
కారకమువలనను కీతగాలివలనను పగిలిసిరు
కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును.
ఈతైలమును రాచిన పగుళ్లమూని జలపో
యి మంచిచర్మము రాగల్గును. పగుళ్ళకొ
ప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము.
వెల, డబ్బా 1-కి రు. 0-6-0. ఐ. పి. వేరు.

మోహిని తైలము.

మోదముకు, ఈడకుచలువచేయును. వెం
క్రడుకలు నునుపుజేయును. కుంకుమపెరుగును.
5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసవమునద్ద చర్మము
లావుబాణమొలలునర్చి యుతి బాధగలు
గును. డబ్బా 1కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మూత్రము.

కలరాతగిలినవెంటనే ముంగతిమట ఆవ
శ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రము డబ్బా 1-కి వెల 0-6-0

శేలు మందు.

ఈ మందును కుప్పనచోటరాచిన బాధ
మాయమగును. ప్రతియంటును నుండదగినది.
సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు.

భాతుపుష్పికి, బలమునకు, రక్తవృద్ధికి,
శక్తికి, ప్రజాయుధము.

20 మాత్రముగలడబ్బా 1కి వెల 1-0-0

రోమహరి.

ఈశ్వరును సీతతో గట్టిగా కలిపి
పట్టించిన, రోమములు పెండు నిమిషముల
లో మొదలంటు భావించువు. దీనివలన
చర్మము నలువెక్కు. మంటయుండదు.
డబ్బా 1-కి రు 0-6-0 ఐ. పి. తో 0-12-0

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగడ్డి, కరడ, రసి
కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు
డబ్బా 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి.

చలిజ్వరము, పునుపుజ్వరము, మ్యజ్వరము
మొదలగునను సైజ్వరములకు సైజ్వరము
సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

చుండుకు నూనె.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టిరా
లుట, జల, గోకుమపుష్ప మొదలగునవి
మానును. దీనివలన వెచ్చనుకలకు మంచి
గలుగక చక్కగ, బెరుగగలవు.

సీసా 1-కి 0-6-0 ఐ. పి. సహా 0-10-0

కర్ణశూలహరి

కీ, కీ బొట్టును చెవిలోపొడిచిన బాధనగును.
మంటయుండదు. త్వరతో మాన్పును.
సీసా 1కి వెల 0-3-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖసౌగి మాత్రము.

కొడుకు శవామేమానులకు ఈమాత్ర
లు బాగుగ పని చేయును. పిండు పిండు
పుండువడిన చోట తైలమును రాచువల
యును. ఇది రక్తవృద్ధికి కొరతకాక
ద్యమాలకు కూడ చ
20 మాత్రముగలది.

జనము డీవో, ప్రేరి రోx బాంబా